



Pelastustoimen palvelut Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 2025

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio

Koonnut Pauliina Kopra

Tekijät: Anna Ahola, Sari Heinänen, Jussi Herranen, Kai Horelli, Vesa Hällfors, Johannes Ketola, Pauliina Kopra (toim.), Valtteri Korhonen, Tero Kuusisto, Arto Laine, Jari Laine, Sampsa Lintunen, Piia Manninen, Eero Nyman, Outi Ohtamaa, Jorma Pikkarainen, Jarno Soisalo & Jari Valtanen.

ISBN (PDF): 000-000-000-000-0

ISSN (verkkojulkaisu): 0000-0000

URN:ISBN:000-000-000-000-0

Julkaisun osoite: xxxx

Sivumäärä: 102

Kieli: Suomi

Julkaisija: Pelastustoimen ja varautumisen osasto, pelastustoimen yksikkö

Kuvailulehti

Julkaisusarjan nimi ja numero: Julkaisusarjan nimi Raportteja 00/0000

Osasto ja yksikkö: Pelastustoimen ja varautumisen osasto, pelastustoimen yksikkö

Tekijät: Pauliina Kopra (toim.) & al.

Julkaisun nimi: Pelastustoimen palvelut Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 2025

Tiivistelmä:

Lupa- ja valvontavirasto laatii vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Arviot tarjoavat jäsennellyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille.

Vuonna 2025 Länsi-Uudenmaan pelastustoimen palvelut toteutuivat pääosin, mutta useita puutteita havaittiin. Onnettomuuksien ehkäisyssä palvelutarve on kasvanut, mutta resurssit ja alueellinen kattavuus eivät riitä, valvontavelkaa on kertynyt eikä asuinrakennusten valvontaa ole toteutettu. Pelastustoiminnassa toimintavalmius on osin riittävä, mutta ensimmäisen yksikön vasteajoissa on toistuvia puutteita erityisesti Espoon, Kirkkonummen ja Lohjan alueilla. Suorituskyvyssä puutteita on erityisesti savusukellusta edellyttävissä tehtävissä sekä ympäristövahinkojen torjunnassa.

Voimavarat eivät vastaa tarvetta erityisesti henkilöstön osalta, mikä heikentää palvelujen toteutumista. Kalusto on pääosin riittävää, mutta osin ikääntynyttä. Suunnitelmissa on ajantasaisuus- ja toimeenpanopuutteita, ja vapaaehtoistoiminnassa lähtövahvuuksien lasku aiheuttaa riskejä. Väestönsuojelun suunnittelua on hidastanut resurssivaje.

Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat henkilöstöresurssien vahvistamiseen, valvontavelan purkamiseen, toimintavalmiuden parantamiseen, savusukellus- ja ympäristösuorituskyvyn kehittämiseen sekä suunnittelun ja tiedolla johtamisen vahvistamiseen.

Asiasanat: pelastustoimi, asiantuntija-arvio, palvelutaso, hyvinvointialue

Informationssida

Publikationsseriens namn och nummer: Julkaisusarjan nimi Raportteja 00/0000

Avdelningen och enhet: Avdelningen för räddningsväsendet och beredskapen, enheten för räddningsväsendet

Sammanställd av: Pauliina Kopra (red.) & al.

Publikationens titel: Pelastustoimen palvelut Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 2025

Referat:

Text...

Ämnesord: räddningsväsendet, expertbedömning, servicenivå, välfärdsområde

Sisällys

Kuvailulehti.....	3
Informationssida	4
Sisällys	5
1. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
2. Pelastustoiminnan palvelut	32
3. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	70
4. Väestönsuojelun palvelut	78
5. Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	91
6. Menetelmät ja laatuseloste	98
Lähteet ja arvioinnissa käytetty aineisto	101

Lukijalle

Lupa- ja valvontavirasto valmistelee pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 14 §:n mukaisesti pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain.

Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2026 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään myös Lupa- ja valvontaviraston valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Arviointityössä voidaan hyödyntää myös hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastoja (Pronton tilastot). Arvioinnin laatimiseen osallistui Lupa- ja valvontaviraston Pelastustoimen yksikön koko henkilöstö. Arvioinnissa on hyödynnetty julkisen aineiston käsittelyssä ja tiivistämisessä tekoälyä.

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueen pelastustoimen riskiperusteista suunnittelua.

Kiitämme Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehitystarvetta. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

1.1. Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen ja pelastussuunnitelmien laatimisen ohjaus
- poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Neuvontaa voidaan antaa muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelujen kautta. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa turvallisuuskoulutus, turvallisuusneuvonta, yleisötapahtumat, sosiaalisen median viestintä ja muu mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksen mukaan toimintaympäristössä tapahtui muutoksia, joilla oli vaikutusta onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden toteutukseen sekä riskeihin ja uhkiin. Keskeisinä muutostekijöinä tunnistettiin väestörakenteen muutos, teknologian kehitys, sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen, julkisen talouden heikkeneminen, eriarvoistuminen sekä turvallisuusympäristön muutos. Palvelutarpeeseen vaikuttavina tekijöinä korostuivat haastava kaupunkirakentaminen, uudet energiaratkaisut ja ekologiset ratkaisut, ikääntyvän väestön kotona asuminen sekä omatoimiseen varautumiseen liittyvän ohjauksen tarve.

Päivystävän palotarkastajan puhelin- ja sähköpostipalvelu on säilynyt tärkeänä ohjauksen ja neuvonnan muotona. Päivystävän palotarkastajan palvelulle kohdistunut kysyntä on pysynyt tasaisen korkeana, ja palvelua hyödyntävät erityisesti yksityiset kansalaiset sekä pienet toimijat. Päivystävä palotarkastaja -palvelu on tarjonnut matalan kynnyksen neuvontakanavan, ja sen avulla on pystytty tukemaan asukkaita omatoimisessa varautumisessa.

Poistumisturvallisuusselvitysvelvollisten kohteiden määrä on kasvanut ja kasvun ennakoidaan jatkuvan väestön ikääntymisen ja palvelutarpeen lisääntymisen myötä. Selvitysten säännöllisen arvioinnin sekä valvontakäytäntöjen yhdenmukaistamisen tarve on kasvanut. Arviointeja on tehty, mutta niiden säännöllisyydessä, kattavuudessa ja kirjaamisen ajantasaisuudessa on havaittu osaamis- ja tietopuutteita. Arviointiprosessia on kehitetty vuonna 2025 ja kehitystyö jatkuu vuonna 2026.

Paloturvallisuuslaitteistojen ohjauksella ja neuvonnalla on edistetty laitteistojen asianmukaista käyttöä ja kunnossapitoa sekä pyritty vähentämään automaattisten paloilmoitinten erheellisiä hälytyksiä. Toimintaan osoitetut resurssit eivät kuitenkaan ole riittäneet kattavaan ja systemaattiseen erheellisten hälytysten käsittelyyn, mikä heikentää kohteiden tasapuolista kohtelua.

Rakentamisen suunnittelun ohjauksessa pelastuslaitos on toiminut asiantuntijana moniammatillisessa tiimissä, johon on suunniteltu yksi henkilötyövuosi. Henkilöstön saatavuushaasteet ovat kuitenkin heikentäneet palvelun kapasiteettia, eikä johtavaa palotarkastajaa ole ollut käytettävissä täysimääräisesti vuonna 2025. Rakentamisen matalasuhdanteen vuoksi palvelut on kuitenkin voitu tuottaa myös vajaalla resurssilla.

Turvallisuusviestintää on toteutettu suunnitelmallisesti päätoimisten turvallisuuskouluttajien, valvontahenkilöstön sekä sopimuspalokuntien toimesta. Palvelu on tavoittanut suunnitellusti keskeiset kohderyhmät, mutta kasvaneen palvelutarpeen vuoksi alueellinen kattavuus ei ole toteutunut kaikilta osin.

Turvallisuusviestintätyötä on kehitetty vuoden 2025 aikana. Turvallisuusviestinnän toimintoja on tehostettu voimakkaasti paremman tavoitavuuden saavuttamiseksi. Erityisesti ympärivuorokautisten hoitoyksiköiden henkilökunnan alkusammutuskoulutuksia on keskitetty ja näin tavoitettu huomattavan suuria henkilöstöryhmiä.

*Alue on eritellyt
ansiokkaasti
yleisen ohjauksen
ja neuvonnan
tarvetta ja
toteuttamista
sekä
kehitystarpeita.*

Koulutustoimintaa on myös kehitetty reaktiivisesta suunnitelmallisemmaksi siten, että turvallisuusviestinnällä tavoitetaan myös passiivisemmat kohteet ja näin toiminnasta tehdään vaikuttavaa. Tämä on tarkoittanut tiivistetympää yhteistyötä ja rakenteiden luomista mm. varhaiskasvatukseen sekä hyvinvointialueen eri toimialoihin.

Sopimuspalokuntien kykyä tuottaa sopimusten mukaista turvallisuusviestintää on tuettu ja sopimuspalokunnat ovat saavuttaneet asetetut tavoitteet. Neuvonnan ja ohjauksen vaikuttavuuden mittareita ei ole käytössä.

Muu tieto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksessä ei ole asetettu määrällisiä tavoitteita turvallisuusviestinnälle väestöön suhteutettuna eikä tilaisuuksien lukumäärälle. Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän henkilöstövoimavaroja ei ole määritetty. Päätöksessä todetaan, että toimintaan osallistuvat pelastuslaitoksen henkilöstön lisäksi sopimuspalokuntalaiset ja pelastusalan liitot.

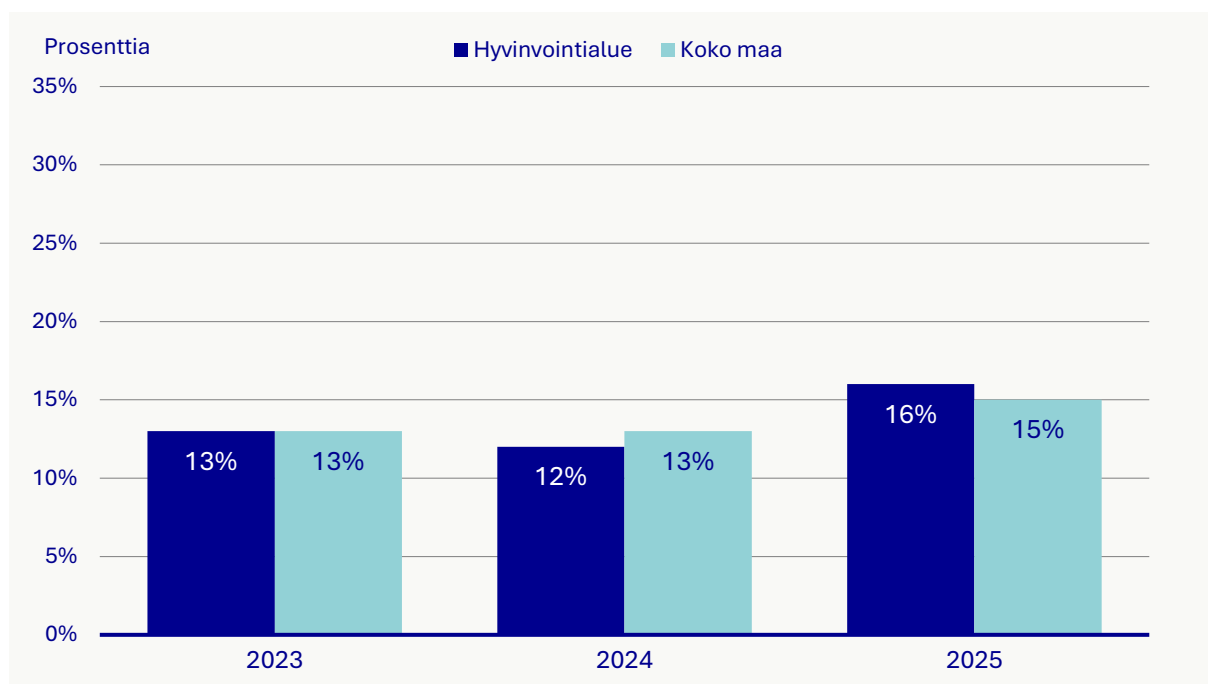
Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että pelastuslaitos ohjaa kaavoitusta ja rakentamista, käsittelee ja ohjaa poistumisturvallisuus selvityksiä sekä seuraa ja ohjaa pelastustoimen laitteiden toimintaa, mukaan lukien erheelliset palo ilmoitukset. Pelastuslaitoksella on käytössä päivystävän palotarkastajan palvelu. Turvallisuusviestintää ohjaa erillinen vuosittainen suunnitelma, ja sopimuspalokunnat osallistuvat sen toteuttamiseen sopimusten mukaisesti.

Palvelutasopäätöksessä kehittämistarpeeksi on tunnistettu riittävien resurssien varmistaminen erityisesti suunnittelun ohjaukseen ja pelastustoimen laitteisiin liittyviin tehtäviin sekä poistumisturvallisuus selvitysten seurannan kehittäminen. Kehittämistä vaatii myös palontutkinnan ja onnettomuuskehityksen seurannan tuottaman tiedon parempi hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa.

Pronton tilastot

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos järjesti Pronto-järjestelmästä saadun tilastotiedon perusteella vuonna 2025 yhteensä 823 turvallisuusviestintään liittyvää tilaisuutta, johon osallistui 78 055 henkilöä. Tilaisuuksien osallistujamäärä vastaa 16 prosenttia hyvinvointialueen asukasmäärästä. Valtakunnallisesti turvallisuusviestintään osallistui keskimäärin 15 prosenttia alueen väkiluvusta. Prosentuaaliset osuudet turvallisuusviestinnällä tavoitettujen henkilöiden määrästä hyvinvointialueella on esitetty alla (Kuva 1).

Turvallisuusviestinnän toteuma Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella¹



Kuva 1: Kooste turvallisuusviestinnällä tavoitettujen asukkaiden määrästä vuosina 2023–2025.

Turvallisuusviestintätilaisuudet jakautuivat valistuskampanjoihin (34 kappaletta), messuihin tai muihin yleisötilaisuuksiin (149 kappaletta), turvallisuusneuvontaan (80 kappaletta) sekä turvallisuuskoulutukseen (560 kappaletta). Erilaisiin turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden prosenttiosuudet koko turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuvasta henkilömäärästä sekä vertailu edelliseen vuoteen ja valtakunnallisiin keskiarvoihin on esitetty alla (Taulukko 1).

¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 29.1.2026.

Kooste turvallisuusviestinnästä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella²

Taulukko 1: Tilaisuuksien määrät ja toteutustavat vuonna 2025.

	Vuosi 2025	Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2025
Tilaisuuksien lukumäärä (*kpl/1000 asukasta)	823 kpl (*1,6)	668 kpl (*1,3)	(*1,6)
Osallistujia väkiluvusta	16 % (78 055 hlöä)	12 % (57 526 hlöä)	15 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	7 %	9 %	10 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	63 %	59 %	57 %
Turvallisuusneuvonta	7 %	13 %	8 %
Turvallisuuskoulutus	23 %	18 %	25 %

Turvallisuusviestintä jakautuu alueen eri kuntien välillä siten, että eniten turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestettiin Espoossa, jossa tilaisuuksien lukumäärä oli 382, ja vähiten tilaisuuksia järjestettiin Inkoossa, jossa tilaisuuksien lukumäärä oli kahdeksan. Suurin osallistujamäärä suhteessa väkimäärään oli Vihdissä (38 %) ja pienimillään Hangossa (7 %). Sellaisia kuntia, joissa turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestettiin 10 tai vähemmän, ja joissa tavoitettiin viisi prosenttia tai vähemmän asukkaista, ei ollut alueella. Lisäksi alueella oli kuusi tilaisuutta, jotka kohdistuvat koko alueelle eli Pronto-järjestelmään ei ole määritelty yksittäistä tapahtumakuntaa.

² Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 29.1.2026 & 16.2.2026.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä toteutuvat pääosin palvelutasopäätöksen mukaisesti. Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tarve on lisääntynyt. Turvallisuusviestinnän kasvaneeseen kysyntään ei ole pystytty vastaamaan. Toiminta on tavoittavuudeltaan valtakunnallista tasoa parempaa.

Neuvontapalvelu on selkeästi järjestetty ja toimii keskeisenä palvelukanavana. Resurssihaasteita on kohdistunut etenkin poistumisturvallisuusselvitysten tasapuoliseen käsittelyyn ja rakentamisen ohjaukseen.

Alue on eritellyt ansiokkaasti yleisen ohjauksen ja neuvonnan palvelutarpeita, palveluiden toteuttamista ja kehitystarpeita. Pelastuslaitoksella on käytössä erillinen neuvontapalvelu, joka on ollut tärkeä ohjauksen ja neuvonnan kanava. Pelastustoimen laitteisiin ohjaus ja neuvonta on koettu vaikuttavaksi.

Palvelutasopäätöksessä ei ole asetettu määrällisiä tavoitteita turvallisuusviestinnälle. Alueella on vuonna 2025 järjestetty 826 turvallisuusviestintätilaisuutta. Turvallisuusviestintä on kehitetty merkittävästä vuonna 2025. Pelastuslaitos on tavoittanut turvallisuusviestinnällä valtakunnallista keskiarvoa hieman enemmän osallistujia väkilukuun verrattuna.

Turvallisuusviestinnän saatavuus ei ole alueella täysin yhdenvertaista. Pronon tilastojen mukaan tapahtumat jakautuivat epätasaisesti alueen eri kuntien välillä, mutta kriittisiä katvealueita ei ole.

Selvityksen perusteella alueellinen kattavuus ei toteudu ohjauksessa, neuvonnassa eikä turvallisuusviestinnässä. Puutteita on tunnistettu resurssien riittävyydessä.

Sopimuspalokunnat osallistuvat turvallisuusviestinnän toteuttamiseen ja tavoitteet on saavutettu. Pelastuslaitos tukee sopimuspalokuntien turvallisuusviestintätyötä.

Kehitystarpeet liittyvät erityisesti riittävän resurssoinnin ja osaamisen varmistamiseen, vaikuttavuuden mittaamiseen ja palvelujen alueellisen kattavuuden parantamiseen.

1.2. Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ja vahinkojen ehkäisy sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyä ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3³. Pelastuslaitokset suorittavat pääsääntöisesti palontutkinnan tasoilla 1 ja 2.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksen mukaan palontutkinta on toteutettu aktiivisesti ja laadukkaasti, ja toiminta on saanut myönteistä arviointia myös ulkopuolelta. Palontutkintaohje pidetään ajan tasalla, ja sitä on kehitetty muun muassa työturvallisuuden näkökulmasta.

Palontutkintaa toteutetaan noin yhden henkilötövuoden resurssilla 11 henkilön ryhmässä, pääosin oman toimen ohella. Vuonna 2025 käynnistettiin 27 tason 2 palontutkintaa, joista 22 valmistui vuoden aikana.

Tutkinnoissa annettiin useita suosituksia pelastuslaitoksen toimintaan ja yhteistyötahoille, liittyen muun muassa turvallisuusviestintään, operatiiviseen toimintaan ja työturvallisuuteen. Palontutkinnan tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Osaamista ylläpidetään säännöllisellä koulutuksella, ja yhteistyö muiden pelastuslaitosten sekä valtakunnallisten asiantuntijaverkostojen kanssa on aktiivista ja vakiintunutta. Erityisiä kehittämistarpeita ei selvityksessä ole raportoitu.

³ Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014), s. 11–12.

Muu tieto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että tutkintaa suoritetaan vuosittain päätettävän palontutkintaohjeen mukaisesti. Pelastuslaitos hyödyntää palontutkinnassa saatuja havaintoja ja kehitysehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Palontutkinnassa annettujen kehitysehdotusten toteutumista seurataan.

Kehittämistarpeena on parantaa kehitysehdotusten seurantaa ja käytäntöön viemistä, sekä arvioida tarve päätoimiselle palontutkijalle.

Pronton tilastot

Alueella on Pronto-järjestelmästä saadun tilaston mukaan ollut vuonna 2025 yhteensä 750 kappaletta tulipaloja, joista vakavia henkilö tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneita tulipaloja oli yhteensä yhdeksän kappaletta. Pelastuslaitos on suorittanut viime vuoden aikana yhteensä 682 palontutkintaa vähintään tasolla 1. Tasolla 2 on tehty 27 palontutkintaa (Taulukko 2).

Tulipalojen määrä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella⁴

Taulukko 2: Kooste kaikki tulipaloista ja tutkituista tulipaloista vuonna 2025.

	Alue	Koko maa
Tulipaloja yhteensä	750 kpl	11 270 kpl
Tulipalot, joissa vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja	9 kpl	202 kpl
Tulipalot, joissa syttymissyy arvioitu vähintään tasolla I	682 kpl	9974 kpl
Tulipalot, jotka tutkittu tasolla II	27 kpl	363 kpl

Pronton tilaston mukaan vuonna 2025 tulipalojen syttymissyytä alueella ei ole voitu arvioida 68 tapauksessa (9 %). Tutkinnoissa, joissa syttymissyytä ei voida arvioida, alue on yhdeksän prosentin osuudella valtakunnallista keskitasoa (11 %) parempi.

Taulukossa 3 on esitetty tarkemmat tiedot palontutkinnasta alueella vuodesta 2025. Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista paloista 22 prosentissa tutkinnan laajuus ei ole vastannut päätettyä palvelutasoa. (Taulukko 3.)

⁴ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

Palontutkinta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella⁵

Taulukko 3: Kooste palontutkinnasta vuonna 2025.

	Alueen %-osuus	Koko maan %- osuus
Tulipalon syttymissyy on voitu arvioida kaikista tulipaloista vähintään palontutkinnan tasolla I	91 %	89 %
Tason II palontutkinnat kaikista tulipaloista	4 %	3 %
Tason II palontutkinnat syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	25 %	20 %
Tason II palontutkinnat vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	75 %	84 %
Tason II palontutkinnat yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	80 %	63 %
Tason II palontutkinnat vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista tulipaloista (*edellinen vuosi)	78 % (*79 %)	72 % (*75 %)

Pronto-järjestelmästä saadun tilaston mukaan vuonna 2025 tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutetuista paloista poliisille ilmoitettiin 81 prosentissa (307 kappaletta) kaikista tapauksista (381 kappaletta). Tahallisia paloja ilmoitettiin 95 prosenttia ja tuottamuksellisia paloja 91 prosenttia. Lisäksi paloja, joiden syttymissyytä ei voi arvioida, ilmoitettiin 20 prosenttia. Tarkemmat tiedot tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittamisesta alueella on esitetty alla (Taulukko 4).

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen poliisille Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella⁶

Taulukko 4: Kooste ilmoittamisesta vuonna 2025.

Otsikko	Otsikko	Koko maa
Tahallisia ja tuottamuksellisia paloja yhteensä	381 kpl	4 734 kpl
Ilmoitettujen lukumäärä	307 kpl	2 286 kpl
Ei ilmoitettujen lukumäärä	74 kpl	2 448 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	81 %	48 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	80 %	52 %

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Palontutkinta toteutuu pääosin valtakunnallista keskiarvoa paremmin, mutta palvelun toteutuminen ei täysin vastaa päätettyä palvelutasoa.

Tulipalojen määrä vuonna 2025 oli 750 ja niissä syttymissyä arvioitiin 90 prosentissa vähintään tasolla 1. Tulipaloja tutkittiin muihin pelastuslaitoksiin verrattuna pääosin aktiivisemmin, mutta vakavia henkilövahinkoja hieman vähemmän. Tulipalojen syttymissyä on kyetty arvioimaan valtakunnallista keskiarvoa useammin.

Tahallisten ja tuottamuksellisten palojen ilmoittaminen poliisille on toteutunut 81 prosentissa tapauksista. Tämä on valtakunnallista keskiarvoa selkeästi parempi, mutta ei täysin vastaa säädösten edellyttää tasoa. Selvityksessä ei esitetä tietoja poliisille tehtävistä ilmoituksista eikä tulipalojen määrän kehityksestä

Alue ei ole tuonut selvityksessä esiin puutteita palontutkinnan resurssissa. Selvityksessä ei kuvata tarkemmin palvelutasopäätöksessä asetettujen kehitystarpeiden tilannetta.

⁶ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

1.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esimerkiksi rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristö- ja ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä sosiaali- ja terveysturvan viranomaiset. Nuohoojat ovat myös keskeisiä yhteistyötahoja.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman selvityksen mukaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos toteuttaa onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvää yhteistyötä valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla vakiintuneiden verkostojen ja asiantuntijatyöryhmien kautta. Yhteistyö on ollut suunnitelmallista ja tukenut yhtenäisten toimintamallien käyttöä, palvelujen yhdenvertaisuutta sekä ennakoivaa reagointia toimintaympäristön muutoksiin. HIKLU-alueen ja pelastuslaitosten kumppanuusverkoston yhteistyö on mahdollistanut yhteisten linjausten, tiedonvaihdon ja kehittämistoiminnan toteuttamisen.

Viranomaisyhteistyö kuntien kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa on kuvattu tiiviiksi, ja pelastusviranomaisen asiantuntijarooli korostuu erityisesti vaativissa hankkeissa. Lausuntotoiminnalla on vaikutettu rakennetun ympäristön turvallisuusratkaisuihin, ja yhteistyö tukee kokonaisvaltaista turvallisuussuunnittelua sekä pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintaedellytysten huomioimista. Pelastuslaitos osallistuu myös aktiivisesti paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnitteluun.

Lisäksi pelastuslaitos tekee laaja-alaista yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden turvallisuustoimijoiden kanssa. Tilannekohtainen yhteistyö on kuvattu pääosin toimivaksi ja mahdollistaneen nopean ja vaikuttavan reagoinnin muuttuviin tilanteisiin.

Selvityksessä tuodaan kuitenkin esiin, että yhteistyö edellyttää merkittäviä resursseja, ja haasteita liittyy muun muassa oikeiden yhteistyötahojen tunnistamiseen sekä yhteistyön henkilösidonnaisuuteen. Yhteistyön kehittämiseksi on tunnistettu jatkotoimenpiteitä, ja kehitystyön todetaan edenneen oikeasuuntaisesti.

Muu tieto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että pelastuslaitos tekee onnettomuuksien ehkäisyssä yhteistyötä viranomaisten ja järjestöjen kanssa kaikilla tasoilla (kansallinen–alueellinen–paikallinen), osallistuu viranomaisyhteistyönä rakentamisen suunnittelunohjaukseen ja kaavoitukseen sekä ylläpitää lakisääteisen paloriskivalvonnan (ilmoitusten vastaanotto, käsittely ja tarkastukset) yhteistyössä paloriskiasuntoihin liittyvien viranomaistoimijoiden kanssa. Lisäksi nuohousvikailmoitukset käsitellään ja asiakkaille tarjotaan ohjausta ja neuvontaa.

Yhteistyötarpeina tunnistetaan ennen kaikkea tarve jatkaa ja ylläpitää OE- yhteistyötä kaikilla tasoilla (mukaan lukien kumppanuusverkosto ja HIKLU-yhteistyö) sekä tarve tehdä yhteistyötä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa myös käytännön tasolla tapauskohtaisesti pelastuslain perusteella (esimerkiksi lausunnot, neuvonta ja yhteistoiminta). Lisäksi yhteistyön näkökulmasta korostuu tarve varmistaa riittävät resurssit suunnittelun ohjaukseen ja kaavoituksen viranomaisyhteistyöhön, tarve panostaa moniviranomaisyhteistyön kehittämiseen paloriskivalvonnassa (paloriskikohteiden määrän arvioidaan kasvavan ja toimintaan on varattava riittävä ja oikein koulutettu resurssi), sekä tarve turvata riittävä resurssi nuohousvikailmoituksiin liittyvään ohjaukseen, neuvontaan ja valvontaan, jotta ilmoituksiin voidaan reagoida asianmukaisesti.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma 2025

Valvontasuunnitelman mukaiset yhteistyön kehittämisen tarpeet ja tavoitteet ovat ennakoiva ja tiivis kaavoitus- ja suunnitteluohjausyhteistyö kuntien (kaavoitus ja rakennusvalvonta) ja paloteknisten suunnittelijoiden kanssa, jotta turvallisuusratkaisut ehkäisevät onnettomuuksia ja tukevat pelastus- ja ensihoitotoiminnan sujuvuutta, sekä laaja-alaisen moniviranomais-, järjestö- ja kumppanuusverkostoyhteistyön vahvistaminen ja resursointi (turvallisuussuunnittelu, yhteiset käytännöt ja riittävä osaaminen).

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alue on tunnistanut keskeisiä yhteistyöviranomaisia ja muita toimijoita alueellaan. Keskeisiä yhteistyötahoja ovat muut pelastuslaitokset, poliisi, Rajavartiolaitos ja Puolustusvoimat sekä Tukes, kuntien kaavoitus- ja rakennusvalvonta- ja ympäristöviranomaiset, sosiaali- ja kriisipäivystys sekä aikuissosiaalityö. Lisäksi yhteistyötä tehdään valvontaeläinlääkäreiden, nuohousalan, pelastuslaitosten kumppanuusverkoston ja HIKLU-alueen yhteistyörakenteiden kanssa

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi vastaa alueen tarpeita ja tavoitteita.

Alue on tuonut esiin, että onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävä yhteistyö vaatii paljon resursseja, joskaan selvityksessä ei mainita varsinaista resurssivajetta.

Alueen arvion mukaan yhteistyö on ollut pääosin toimivaa ja mahdollistanut oikea-aikaisten ja vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamisen.

Palvelutasopäätöksessä yhteistyön kehitystarpeet kohdistuvat yhteistyön kehittämiseen erityisesti järjestöjen kanssa sekä henkilöstöresurssien riittävyyden varmistamiseen viranomaisyhteistyössä. Resurssitarpeet korostuvat erityisesti kaavoituksen ja rakentamisen ohjauksessa sekä paloriskivalvonnassa. Selvityksen perusteella kehitystarpeita liittyy erityisesti yhteistyön resursointiin, yhteistyön systematisointiin sekä yhteistyön jatkuvuuden varmistamiseen henkilösidonaisuuden vähentämiseksi.

1.4. Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksen mukaan onnettomuuskehityksen seurannalle asetettua tavoitetta toiminnan säännöllisyyden vahvistamisesta ja riittävien resurssien varmistamisesta ei ole saavutettu täysimääräisesti. Tavoitteiden saavuttaminen ei ole toteutunut resurssien niukkuuden vuoksi. Seuranta on kuitenkin toteutettu monipuolisesti, muun muassa tilannekeskuksen kahden viikon välein tuottaman tilastoinnin, kuukausittaisen toimintavalmiusaikojen seurannan, omavalvonnan sekä ilmiöpohjaisen tarkastelun kautta. Erheellisten paloilmoitusten seuranta ja yhteydenotot kohteelle liittyvät osaltaan myös onnettomuuskehityksen seurantaan.

Seurannan tuloksia on hyödynnetty toiminnan kohdentamisessa erityisesti turvallisuusviestintään (muun muassa nuohous, noki- ja saunapalot) sekä ilmiöpohjaiseen palontutkintaan. Lisäksi tiedonvaihto poliisin ja muiden viranomaisten kanssa on ollut aktiivista, ja tietoa on hyödynnetty muun muassa esitutkinnan tukena ja välitetty myös muille toimijoille, kuten Tukesille.

Kehittämistarpeet kohdistuvat erityisesti seurannan systemaattisuuden vahvistamiseen, riittävän henkilöstöresurssin määrittämiseen sekä onnettomuustiedon nykyistä tehokkaampaan hyödyntämiseen tiedolla johtamisessa ja riskianalyysissä. Lisäksi seurattavat onnettomuustyypit ja seurantakäytännöt tulee vakiinnuttaa.

Muu tieto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että pelastuslaitoksella on käytössä ajantasainen tilannekuva onnettomuuskehityksestä, seurantaan laaditaan suunnitelma sekä onnettomuuskehityksen seurannan tulosten hyödyntämistä kehitetään. Kehittämistarpeena on tunnistettu tarve laatia onnettomuuskehityksen seurannan suunnitelma ja määrittää riittävät voimavarat.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Onnettomuuskehityksen seuranta on monipuolista ja hyödynnettävää, mutta sen systemaattisuutta ja resursointia tulee vahvistaa.

Onnettomuuskehityksen seurannan tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Pelastuslaitos seuraa onnettomuusuhkia ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä osana toimintaansa.

Seurannalla saatujen tietojen perusteella tehdään toimenpiteitä onnettomuuskehitykseen vaikuttamiseksi tai palveluiden kohdentamiseksi. Selvityksen perusteella toiminta perustuu kuitenkin pääosin tiedonvaihtoon, esitykset muille viranomaisille ovat tärkeä kokonaisuus, jota tulee edelleen kehittää. Onnettomuuskehityksen resursointi ei ole alueen mukaan riittävää.

Kehitystarpeet painottuvat seurannan vahvistamiseen, resurssien turvaamiseen ja tiedolla johtamisen kehittämiseen.

1.5. Valvontatehtävät

Pelastuslaitokset valvovat pelastuslain 2 ja 3 lukujen säännösten noudattamista sekä kemikaalilainsäädännön perusteella kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia.

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat pelastuslain mukaisia velvoitteitaan.

Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä. Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

Pelastuslain lisäksi kemikaalilainsäädännössä on määritelty pelastusviranomaiselle valvontatehtäviä. Pelastusviranomainen valvoo vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä säilytystä. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Pelastusviranomainen valvoo myös ilotulitteiden kaupan varastointia ja luovutusta yksityiseen käyttöön sekä räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteena yleisötilaisuuksissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos laati vuodelle 2025 onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman, joka sisälsi valvontasuunnitelman. Suunnitelma noudatti HIKLU-alueen yhteistä pohjaa, jossa toimintaympäristö ja riskien arviointi on kuvattu yhtenäisesti. Selvityksen mukaan pohjaa ja riskien arviointia kehitettiin vuoden aikana, mutta muutosten on tarkoitus näkyä vasta seuraavissa suunnitelmissa.

*Alueella on
määräaikaisen
valvonnan osalta
kertynyttä
valvontavelkaa.*

Valvontatoiminnan toteumaksi raportoidaan 97,2 prosenttia. Odottamattomat poissaolot ja henkilöstön vaihtuvuus heikensivät toteumaa. Lisäksi valvontaprosessin työmäärää ei ole pystytty ennakoimaan riittävän tarkasti, koska erityisesti jälkivalvontaan kuluva aika vaihtelee kohteittain. Selvityksessä täsmennetään, että toteumaluku perustuu aloitettuihin valvontaprosesseihin.

Vaikuttavuutta ei selvityksen mukaan pystytä arvioimaan tarkasti. Syyksi kuvataan se, ettei valtakunnallisia vaikuttavuusmittareita ole saatu luotua, eikä lyhyen aikavälin seurannasta voi suoraan päätellä esimerkiksi rakennuspalojen määrän muutoksia tai estettyjen palojen määrää. Samassa yhteydessä todetaan, ettei tulipalojen määrän puolittumista vuoteen 2030 mennessä nähdä mahdollisena pelastuslaitoksen toimenpiteillä tai käytössä olevilla menetelmillä.

Paloriskivalvonnan osalta alue toteaa, että ilmoitusten käsittelyssä on tehty yhteistyötä useiden viranomaisten kanssa riskikohteiden tunnistamiseksi ja valvontatoimenpiteiden kohdentamiseksi. Toiminnan suunnitteluun on saatu lisäresurssia vuoden 2026 alussa ja tavoitteena on tiivistää viranomaisyhteistyötä edelleen.

Alueella valmistaudutaan uuden onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmän käyttöönottoon. Valvonnan kehittämiseksi on myös edistetty hallintopakkeinojen käyttöä, jotta valvonta saadaan vietyä loppuun ja asiakkaiden kohtelu pysyy yhdenmukaisena.

Kemikaalivalvonnan vuoden 2025 keskeinen teema liittyy selvityksen mukaan vetyjakeluasemien yleistymiseen. Tähän on varauduttu laatimalla ohjeistus pelastusviranomaisen kemikaali-ilmoituksen käsittelyssä huomioitavista asioista sekä päätösmalli. Lisäksi selvityksessä todetaan, että jakeluasemiin liittyviin tuleviin säädösmuutoksiin tulee valmistautua, ja että valvonta voi luoda uutta osaamistarvetta. Erilaisten uusien teknologisten hankkeiden ja energiamuotojen lisääntyminen voi kasvattaa lausuntojen, tarkastusten ja harjoitusten tarvetta, mikä on huomioitava palvelujen suunnittelussa.

Muu tieto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaan valvontatoiminta sisältää pelastuslain mukaiset palotarkastukset ja jälkivalvonnan sekä asiakirjavalvonnan, johon kuuluu esimerkiksi yleisötapahaumien pelastussuunnitelmien valvonta ja pientalojen paloturvallisuuden itsearviointi. Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten itsearviointia voidaan tarvittaessa täydentää kohdennetuilla palotarkastuksilla. Paloriskivalvonta ja nuohoojien vikailmoitusten käsittely kuvataan lakisääteisiksi kokonaisuuksiksi, joissa ilmoitusten perusteella tehdään tarvittaessa tarkastuksia, annetaan korjausmääräyksiä ja tehdään jälkivalvontaa sekä tehdään yhteistyötä esimerkiksi sote-toimijoiden ja poliisin kanssa.

Kehittämistarpeissa painottuvat jälkivalvonnan parantaminen, asuinrakennusten valvonnan keinojen kehittäminen sekä palontutkinnasta ja onnettomuuskehityksen seurannasta saatavan tiedon nykyistä parempi hyödyntäminen valvonnan riskiperusteisessa kohdentamisessa. Valvontakohteiden määrän ennakoidaan kasvavan ja toimintatapa- sekä järjestelmämuutokset korostavat henkilöstöressurssien ja osaamisen varmistamisen tarvetta.

Palvelutasopäätöksen mukaan kemikaalivalvontaa ohjaa kemikaalivalvontasuunnitelma, joka sisältyy onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmaan. Kemikaalivalvonnan prosessiin kuuluu asiakkaan ilmoituksen perusteella laadittava päätös, minkä jälkeen kohteet siirtyvät valvontasuunnitelman mukaiseen määräaikaan valvontaan. Kemikaalivalvontaan sisältyy myös lausuntojen antaminen esimerkiksi Tukesin kemikaaliturvallisuuslupiin ja turvallisuus selvityksiin, ympäristölupiin sekä asealan elinkeinolupiin liittyen. Valvontaa toteuttavat alueella erityisesti päätoiminen johtava palotarkastaja, minkä lisäksi valvontaa tehdään myös muilla virkanimikkeillä, kuten palotarkastaja ja palomestari.

Palvelutasopäätös linjaa, että kemikaalivalvontasuunnitelma päivitetään vuosittain, valvonnassa tehdään yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa ja kemikaalivalvonta huomioidaan osana henkilöstön koulutusta. Kehittämistarpeena nostetaan erityisesti henkilöstön osaamisen kehittäminen.

Aluehallintovirastojen vuoden 2024 teemavalvonta koskien pelastuslaitosten valvontatehtävää

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2024 teemavalvonnan koskien pelastuslaitosten valvontatehtävää. Teemavalvonnan mukaan alueella oli kehittämistä ja toimenpiteitä vaativia osa-alueita, jotka käyvät tarkemmin ilmi taulukosta 5. Vuoden 2024 jälkeen tehtyjä korjaustoimenpiteitä ei ole tässä taulukossa huomioitu, joten taulukko ei kaikilta osin välttämättä ole ajan tasalla.

Valvontatehtävissä havaitut kehitystarpeet vuonna 2024 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella⁷

Taulukko 5: Kooste valvontatehtävien kehitystarpeista.

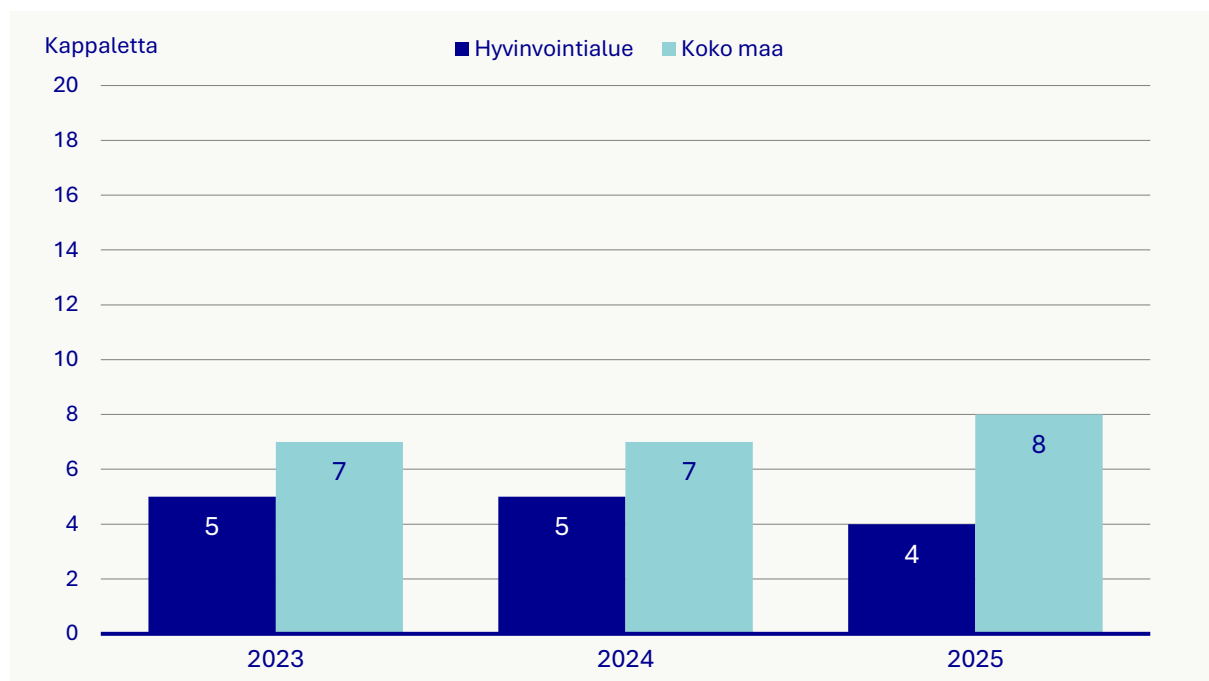
	Kunnossa	Vaatii kehittämistä	Vaatii toimenpiteitä
Riskiarvio ja palvelutasopäätös			●
Muu asiakirjaohjaus		●	
Onnettomuuskehityksen seurannan huomioiminen		●	
Valvontasuunnitelmien toteutumisen arviointi		●	
Valvontasuunnitelman ja palvelumaksujen voimassaolo ja saatavuus	●		
Valvontatoimenpiteiden, -suoritteiden ja resurssien määrittely		●	
Valvontatyö häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa		●	

Pronton tilastot

Pronto-järjestelmästä otetun tilaston mukaan pelastuslaitos suoritti vuonna 2025 yhteensä 2 088 palotarkastusta, pois lukien jälkitarkastukset. Palotarkastuksia 1000 asukasta kohti alueella oli yhteensä neljä kappaletta. Valtakunnallisesti palotarkastuksia 1000 asukasta kohti suoritettiin koko maassa keskimäärin kahdeksan kappaletta. Alue on palotarkastuksien määrällä 1000 asukasta kohti tarkastellen valtakunnallisen tason alapuolella. Palotarkastusten määrä 1000 asukasta kohti hyvinvointialueella on esitetty alla (Kuva 2).

⁷ Johtopäätökset pelastuslaitoksien valvontatehtävästä. Aluehallintovirastojen julkaisuja 290/2025.

Palotarkastusten määrä suhteessa asukaslukuun Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella⁸



Kuva 2: Kooste palotarkastusten määrästä 1000 asukasta kohti vuosina 2023–2025.

Pronton tilaston mukaan pelastuslaitos on tarkastanut vuonna 2025 valvontasuunnitelmassa suunnitelluista määristä ympärivuorokautisessa käytössä olevista kohteista (A1) 94 prosenttia, opetusrakennuksista ja päiväkodeista (A2) 105 prosenttia, kokoontumis- ja liiketiloista (A3) 87 prosenttia, teollisuus- ja varastorakennuksista (A4) 99 prosenttia, maatalousrakennuksista (A5) 70 prosenttia ja muista rakennuksista ja kohteista (A6) 101 prosenttia. Näissä A1–A6-kohteissa on suoritettu palotarkastuksia yhteensä 1 714 kappaletta, mikä vastaa 93 prosenttia valvontasuunnitelman mukaisesta tavoitteesta. Määräaikaishavainnointia kohteita alueella oli vuonna 2025 yhteensä 5 187 kappaletta. Keskimääräinen tarkastusväli määräaikaishavainnointikohteissa alueella oli noin 2,8 vuotta.

Palotarkastusten toteuma A1-A6-kohteissa on esitelty alla (Taulukko 6).

⁸ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

Palotarkastukset A1-A6 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella⁹

Taulukko 6: Kooste A1-A6 kohteiden palotarkastuksista vuonna 2025.

	2025	Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	5 187 kpl	5 455 kpl
Suunnitellut määräaikaiset A1-A6 kohteiden tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	1 836 kpl (*5 %)	1 949 kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	2,8 vuotta	2,8 vuotta
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	93 % (*1 714 kpl)	100 % (*1 943 kpl)
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	94 % (*316 kpl)	100 % (*349 kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	105 % (*266 kpl)	100 % (*294 kpl)
A3 Kokoontumis- ja liiketilat (*lukumäärä)	87 % (*409 kpl)	100 % (*513 kpl)
A4 Teollisuus- ja varistorakennukset (*lukumäärä)	99 % (*447 kpl)	100 % (*471 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	70 % (*111 kpl)	100 % (*106 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	101 % (*165 kpl)	100 % (*209 kpl)
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa vuosien 2022–2024 keskiarvoon	195 %	9 %

Määräaikainen valvonta A1-A6-kohteissa jakautui vuonna 2025 alueen eri kuntien välillä siten, että paras tarkastusprosentti (105 %) palotarkastuksissa saavutettiin Espoossa, jossa suoritettujen palotarkastuksien lukumäärä vastasi tarkastettavien kohteiden määrää. Vastaavasti heikoin tarkastusprosentti (74 %) saavutettiin raportointivuonna suunnitelluista A1-A6-kohteiden palotarkastuksista Karkkilassa, jossa suoritettujen palotarkastuksien lukumäärä oli yhteensä 52 kappaletta 70 raportointivuonna tarkastettavasta kohteesta. Määräaikaisvalvonnan saatavuus A1-A6-kohteissa alueella ei ole yhdenvertaista.

⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 17.2.2026.

Pronton tilaston mukaan vuonna 2025 asuin- ja vapaa-ajanrakennusten tarkastuksia ei ole tehty lainkaan, eikä näihin kohteisiin kohdennettu paloturvallisuuden itsearviointia. Alueella ei suoritettu tilaston mukaan 10 000 asukasta kohti yhtään valvontakäyntiä asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin.

Asuin- ja vapaa-ajanrakennuksia sekä näiden itsearviointia koskevat tarkemmat tiedot on esitetty alla (Taulukko 7).

Palotarkastukset asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella¹⁰

Taulukko 7: Kooste asuin- ja vapaa-ajanrakennusten palotarkastuksista ja itsearvioinneista vuonna 2025.

	2025	Edellinen vuosi
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	0 kpl	0 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	0 kpl (*14 kpl)	0 kpl (*10 kpl)
Suoritettuja paloturvallisuuden itsearviointeja asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin sekä muihin kohteisiin yhteensä	0 kpl	4 885 kpl
Suoritettuja paloturvallisuuden itsearviointeja / 1000 asukasta	0 kpl	10 kpl
Tarkastuskäyntejä paloturvallisuuden itsearviointikohteisiin yhteensä	0 kpl	0 kpl
Tarkastuskäyntejä palautumattomiin paloturvallisuuden itsearviointikohteisiin yhteensä (%)	0 %	0 %

¹⁰ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 16.2.2026.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pronton tilaston mukaan määräaikaisen valvonnan tavoitteesta toteutui 93 prosenttia, joten alueelle kertyi valvontavelkaa. Selvityksen mukaan tavoitteesta jäämisen syitä ovat muun muassa haasteet henkilöresursoinnissa sekä vaikeus valvontaprosessin työllistävyyden arvioinnissa.

Selvityksen mukaan palotarkastuksia toteutettiin koko maakunnan alueella. Pronton tilastojen mukaan määräaikaisvalvonta jakautui epätasaisesti alueen eri kuntien välillä. Määräaikaisvalvonnan saatavuus A1-A6-kohteissa alueella ei ole yhdenvertaista.

Asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin ei tehty palotarkastuksia. Palotarkastusten lisäksi asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöihin ei kohdennettu paloturvallisuuden itsearviointia.

Paloriskikohteiden valvontaan on saatu alueella lisäresurssia ja tarvetta siihen panostamista kuvataan kattavasti etenkin moniviranomaisyhteistyön näkökulmasta.

Alueen jälkivalvonnan todetaan työllistävän vaihtelevasti, mutta tarkemmat määrät eivät selvityksestä ilmene.

Alue on tuonut selvityksessään esille valvontatoimintaan kohdistuvia kehitystarpeita. Niitä ovat muun muassa riittävän ja osaavan henkilöresurssin varmistaminen, valvontatyön prosessien ja tiedon hyödyntämisen kehittäminen sekä asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvontatoiminnan kehittäminen. Tarpeet ovat perusteltuja.

Kemikaalivalvonnan tarvetta, saatavuutta tai laatua ei voida annetuilla tiedoilla tarkemmin arvioida. Kehitystarpeet uusiin energiamuotoihin liittyen on esitelty ja perusteltu lyhyesti.

1.6. Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alue ei tee valmiustarkastuksia. Lisäksi asiasta on todettu, että pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia tarvittaessa. Asia päivitetään osaksi palvelutasopäätöstä, jos toimenpiteisiin päätetään ryhtyä laajamittaisesti.

Muu tieto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos ei suorita valmiuden tarkastamista. Päätöksessä ei ole tuotu esiin tarkempia riskianalyysiin pohjautuvia perusteluja tai tunnistettuja tarpeita. Palvelutasopäätöksessä ei ole tunnistettu kehittämistarpeita.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alue ei ole tunnistanut tarvetta valmiustarkastuksille. Valmiustarkastusten suorittamisesta ei ole päätetty palvelutasopäätöksessä.

Valmiustarkastuksia ei ole suoritettu vuonna 2025.

Selvityksen ja palvelutasopäätöksen perusteella voidaan arvioida, että valmiustarkastusten tekemistä varten ei ole laadittu erillistä suunnitelmaa. Alue ei ole tuonut esiin kehittämistarpeita valmiustarkastuksiin liittyen.

Alue ei ole tunnistanut tarvetta valmiustarkastusten tekemiselle. Valmiustarkastusten suorittamista ei ole suunniteltu eikä tarkastuksia ole tehty. Kehitystarpeita ja tavoitteisiin pääsyä ei voida tarkemmin arvioida annetuilla tiedoilla.

Arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden tarve on tunnistettu ja osin kasvusuuntainen. Toiminta on laaja-alaista ja monilta osin tavoitteiden mukaista, mutta kasvaneeseen kysyntään ja palvelutarpeen kohdentamiseen ei kaikilta osin pystytä vastaamaan. Kokonaisarviointia heikentää se, että palvelutarpeen kuvaus jää useissa osakokonaisuuksissa yleiselle tasolle. Kaikilta osin ei ole selkeästi todennettavissa, miten tunnistettu tarve ohjaa palvelujen kohdentamista, resursointia ja kehittämistä.
- Palvelujen saatavuudessa on merkittäviä eroja. Turvallisuusviestintä ja neuvontapalvelut toimivat hyvin ja tavoittavuus on hyvä, mutta alueellinen yhdenvertaisuus ei täysin toteudu ja resursointi on osin puutteellista. Valvontatoiminnassa on kertynyt valvontavelkaa ja kohdentuminen on epätasaista. Lisäksi asuin- sekä vapaa-ajan asuinrakennusten valvonta on jäänyt vähäiseksi. Joiltakin osa-alueilta, kuten kemikaalivalvonnasta ja valmiustarkastuksista, puuttuu riittävä tietopohja luotettavaa arviointia varten.

Palontutkinta on pääosin hyvällä tasolla, mutta ei kaikilta osin vastaa vaatimuksia. Onnettomuuskehityksen seuranta on monipuolista ja hyödynnettävää, mutta sen systemaattisuus ja resursointi eivät ole riittävällä tasolla, mikä heikentää tiedolla johtamisen vaikuttavuutta. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi on olemassa, mutta kehitystarpeita on etenkin riittävien resurssien vahvistamisessa.
- Keskeisimmät kehitystarpeet kohdistuvat valvontavelan purkamiseen, resurssien riittävyyden varmistamiseen, palvelujen yhdenvertaiseen kohdentamiseen, palontutkinnan ilmoitusmenettelyn ja tietojen luotettavuuden parantamiseen sekä tiedolla johtamisen vahvistamiseen.

2. Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1. Pelastustoiminnan toimintavalmius

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä.

Vaativissa pelastustehtävissä pelastustoiminnan onnistumiseen vaikuttaa olennaisesti se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskypinen pelastusmuodostelma.

Vaatimukset toimintavalmiudelle

Toimintavalmiusajan vaatimukset perustuvat alueen riskeihin ja ne on tarkemmin kuvattu pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa¹¹ (jatkossa *uusi toimintavalmiuden suunnitteluohje*), jonka soveltaminen alkoi vuoden 2026 alussa. Vuotta 2025 koskevat vaatimukset oli kuvattu aiemmassa pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa¹² (jatkossa *aiempi toimintavalmiuden suunnitteluohje*).

¹¹ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, Sisäministeriön julkaisu 2025:14

¹² Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, Sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012

Pelastustoimen tulee olla sitä nopeammin onnettomuuskohteessa mitä suurempi onnettomuusriski alueella on. Riskitason määrittämistä varten Suomi on jaettu 1 km x 1 km kokoisiksi riskiruuduiksi. Kullekin ruudulle määritellään riskiluokka (I–IV), joka määräytyy tilastollisen mallin avulla muodostetun ruutukohtaisen riskitason perusteella. Malli pyrkii ennustamaan riskiruudun vuosittaista kohonneen pelastuspotentiaalin onnettomuuksien (KoPPO) määrää. Selittävinä muuttujina malli käyttää edellisen viiden vuoden onnettomuusmäärää sekä kyseisen riskiruudun rakennusten kerrosalaa.

Aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa kullekin riskiluokalle (I–IV) on asetettu enimmäisaika, jossa pelastustoimen ensimmäisen yksikön tulee ruudut tavoittaa. Vähimmäistavoitteena oli, että A- ja B-kiireellisyysluokan pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 prosentissa tehtävistä kussakin ruudussa.¹³ (Taulukko 8.)

Aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa tehokkaan pelastustoiminnan alkamiselle on asetettu toimintavalmiusaikatavoitteet. Käytännössä tehokas pelastustoiminta on katsottu alkaneen riskiluokkakokohtaisesti vakioajassa sen jälkeen, kun pelastusryhmä on onnettomuuskohteessa, ellei pelastustoiminnan johtaja ole erikseen toisin arvioinut.¹⁴ Aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusjoukkueelle oli asetettu riskiluokkakohdaiset toimintavalmiusaikatavoitteet.¹⁵ (Taulukko 8.)

Toimintavalmiusaikoihin liittyvien vaatimusten lisäksi A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin on aina hälytettävä vähintään pelastusryhmän kokoinen muodostelma, koska A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävässä on tai voi olla välitön ihmisen, ihmishengen, ympäristövahinkojen tai suurten omaisuusarvojen pelastamiseen tai suurten lisävahinkojen estämiseen liittyvä tehtävä pelastustoimelle. Tällaisen tehtävän hoitaminen edellyttää vähintään pelastusryhmän kokoista muodostelmaa, jotta tehtävä voidaan suorittaa viivytyksettä, tehokkaasti ja työturvallisesti.

¹³ Uudessa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa toimintavalmiusaikaan liittyvä vaatimus on yhtäläinen, mutta *yksikkö* -käsite on korvattu *ensimmäinen vaste* -käsitteellä. Ensimmäinen vaste koostuu vähintään kahdesta pelastustoimintakelpoisesta henkilöstä ja soveltuvasta kalustosta. Ensimmäiselle yksikölle ei vastaavia suorituskykyvaatimuksia ollut asetettu.

¹⁴ Uudessa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa toimintavalmiusaikavaatimukset koskevat nimenomaisesti pelastusryhmän saapumista onnettomuuspaikalle, ei tehokkaan pelastustoiminnan aloittamista.

¹⁵ Uudessa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusjoukkuetta koskevat toimintavalmiusaikavaatimukset pysyivät ennallaan.

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden tavoiteajat

Taulukko 88: Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikavaatimukset aiemmassa ja uudessa pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeissa (A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävät).

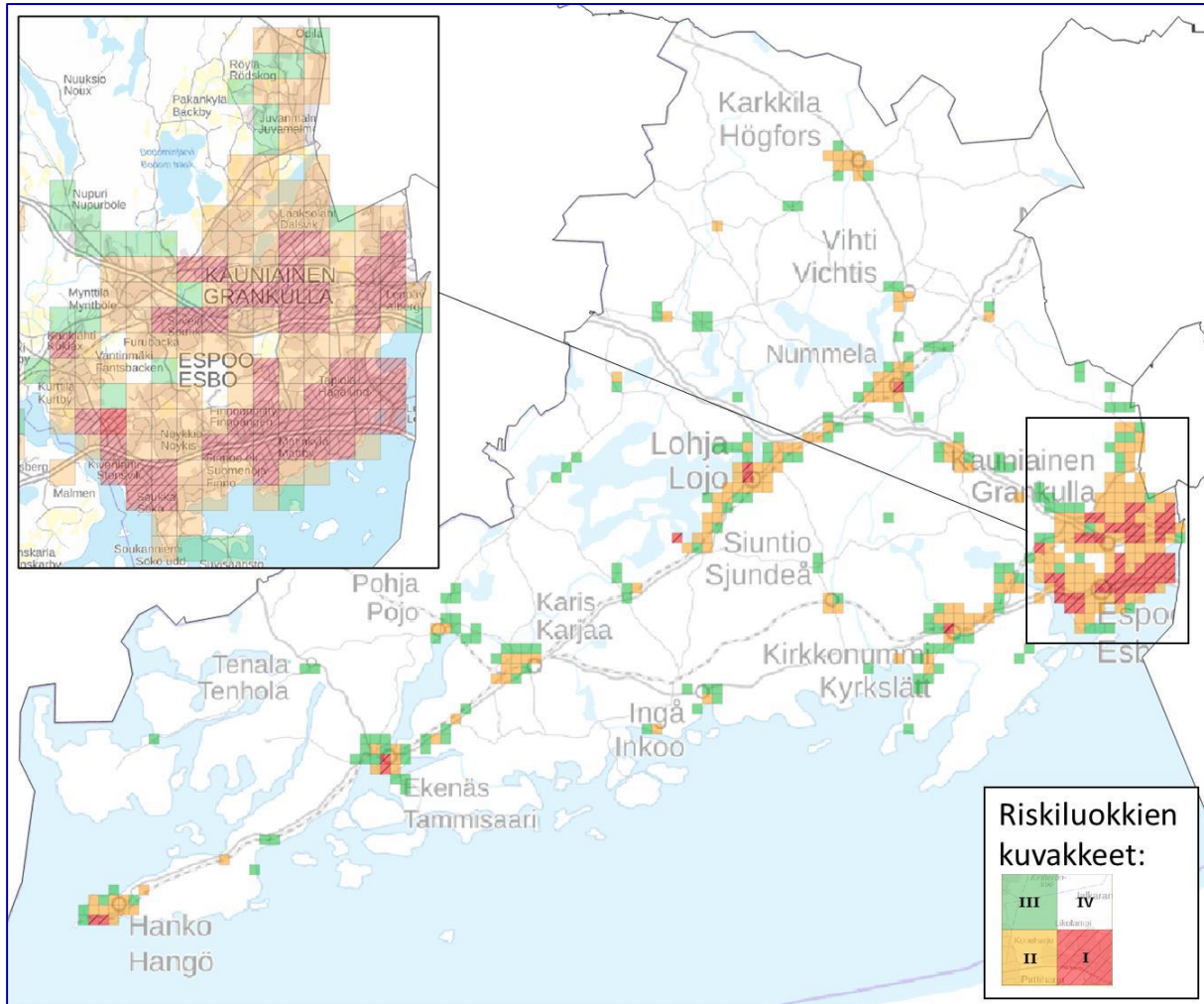
Riskiluokka	1. yksikön TVA (TVSO 2012)	Pelastus- toiminnan TVA (TVSO 2012)	Pelastus- joukkueen TVA (TVSO 2012)	1. vasteen TVA (TVSO 2025)	Pelastus- ryhmän TVA (TVSO 2025)	Pelastus- joukkueen TVA (TVSO 2025)
I	6 min	11 min	20 min	6 min	9 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min	10 min	12 min	30 min
III	20 min	22 min	30 min	20 min	20 min	30 min
IV	-	-	-	-	-	-

Riskialuekartta

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määriteltä, että pelastustoiminnan palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Länsi-Uudenmaan riskialuekartta on esitetty alla (**Virhe. Viitteen lähdettä ei löytynyt.**). Kuvassa punainen ruutu on riskiluokan I ruutu, oranssi riskiluokan II ruutu ja keltainen riskiluokan III ruutu.

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajoissa on toistuvia puutteita Espoon, Kirkkonummen ja Lohjan alueilla.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskialuekartta



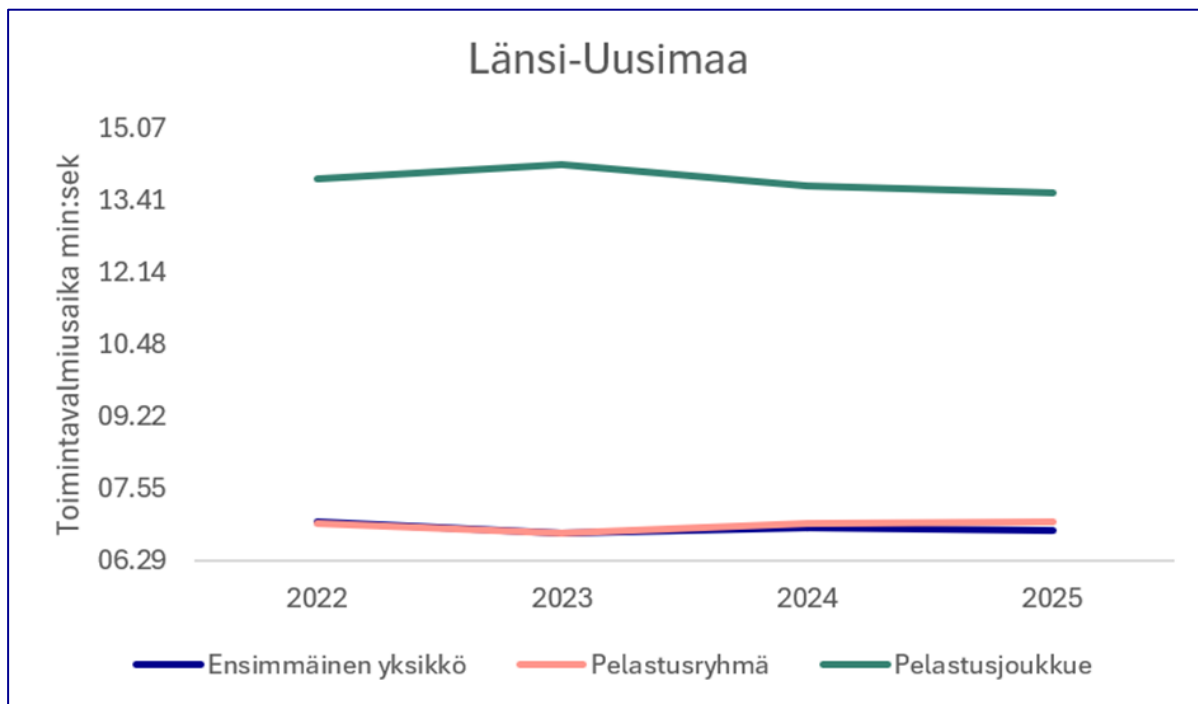
Kuva 3: Riskialuekartta vuonna 2025.

Muu tieto

Lupa- ja valvontaviraston edeltäjä, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, on antanut hyvinvointialueen pelastustoimelle ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaan liittyvän korjausmääräyksen. Määräyksessä edellytetään, että toimintavalmiudessa olevat huomattavat puutteet Länsi-Uudenmaan alueilla korjataan riskien ja uhkien edellyttämälle lain mukaiselle tasolle vaiheittain 2034 mennessä. Lupa- ja valvontavirasto tarkastelee välitavoitteiden toteutumista. Vuoden 2025 välitavoitteena oli enintään 10 ongelmaruudun taso, mutta sitä ei saavutettu.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto antoi myös kesäkuussa 2025 hyvinvointialueelle korjausmääräyksen A- ja B-kiireellisille tehtäville hälytettyjen riittämättömien muodostelmien vuoksi.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella¹⁶



Kuva 4: Kooste toimintavalmiusaikojen kehityksestä vuosina 2022–2025.

2.1.1. Pelastustoiminnan ensimmäinen yksikkö

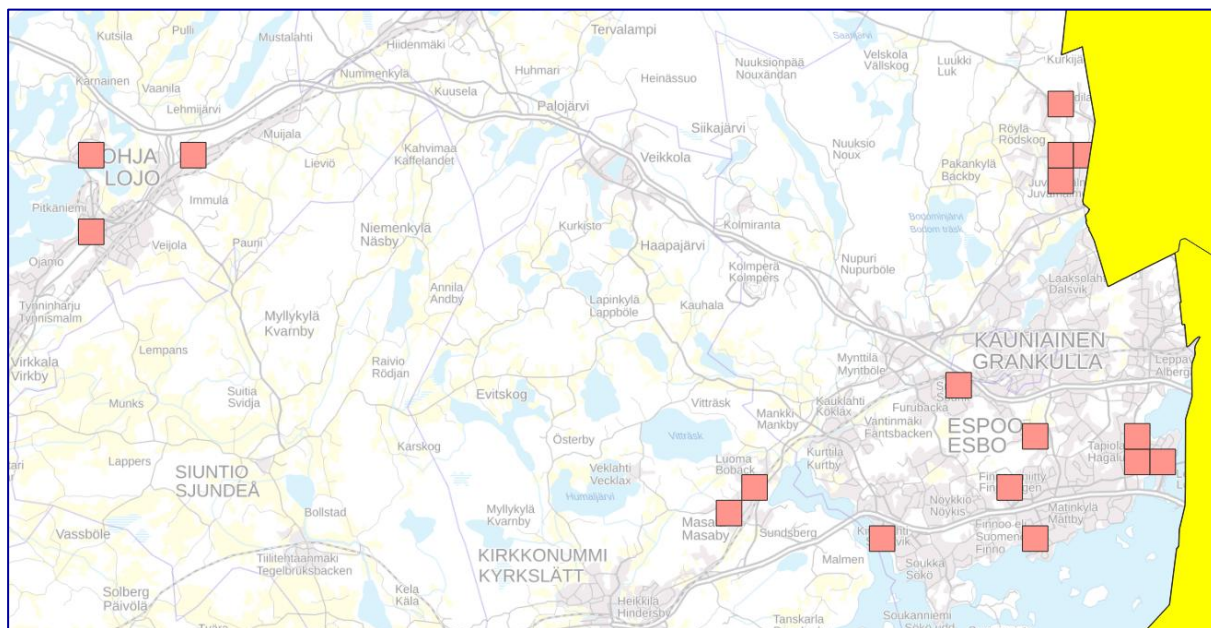
Pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen yksikkö on kohteessa. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa mitataan ainoastaan A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä niistä yksiköistä, jotka ovat siirtyneet tapahtumapaikalle hälytysajona.

Pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 7 minuuttia 5 sekuntia vuonna 2025. Tätä edeltävän kolmen vuoden (2022–2024) ajalta otettu toimintavalmiusaikojen mediaani oli 7 minuuttia 8 sekuntia, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on pysynyt ennallaan edeltävään kolmeen vuoteen verrattuna.

¹⁶ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 7.2.2026.

Ruuduittain 31.12.2025 tarkasteltuna toistuvia ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikapuutteita oli 17 ruudussa. Puutteita oli erityisesti Espoon kaupunkialueella sekä Lohjalla, Juvanmalmilla sekä Masalassa. (Kuva 5.) Toistuviksi puutteiksi on huomioitu ne ruudut, joissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoitteita ei saavutettu kolmena edellisenä tarkastelujaksona, eikä ruudun riskiluokka ole laskenut vuosien 2025 ja 2026 välissä. Näin ollen tässä tarkastelussa on mukana vain ne ruudut, joiden puutteet oletettavasti eivät korjaannu tavoitteiden helpottumisen myötä.

Toistuvien puutteiden ruudut Länsi-Uudellamaalla



Kuva 5: Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskiruudut, joissa toistuvia ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikapuutteita 31.12.2025.

2.1.2. Pelastusryhmä ja sen hälyttäminen A/B-kiireellisyysluokan tehtäviin

Pelastusryhmän toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä on onnettomuuskohteessa. Toimintavalmiusaika mitataan ainoastaan A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä ja huomioon otetaan ne yksiköt, jotka ovat siirtyneet tapahtumapaikalle hälytysajona.

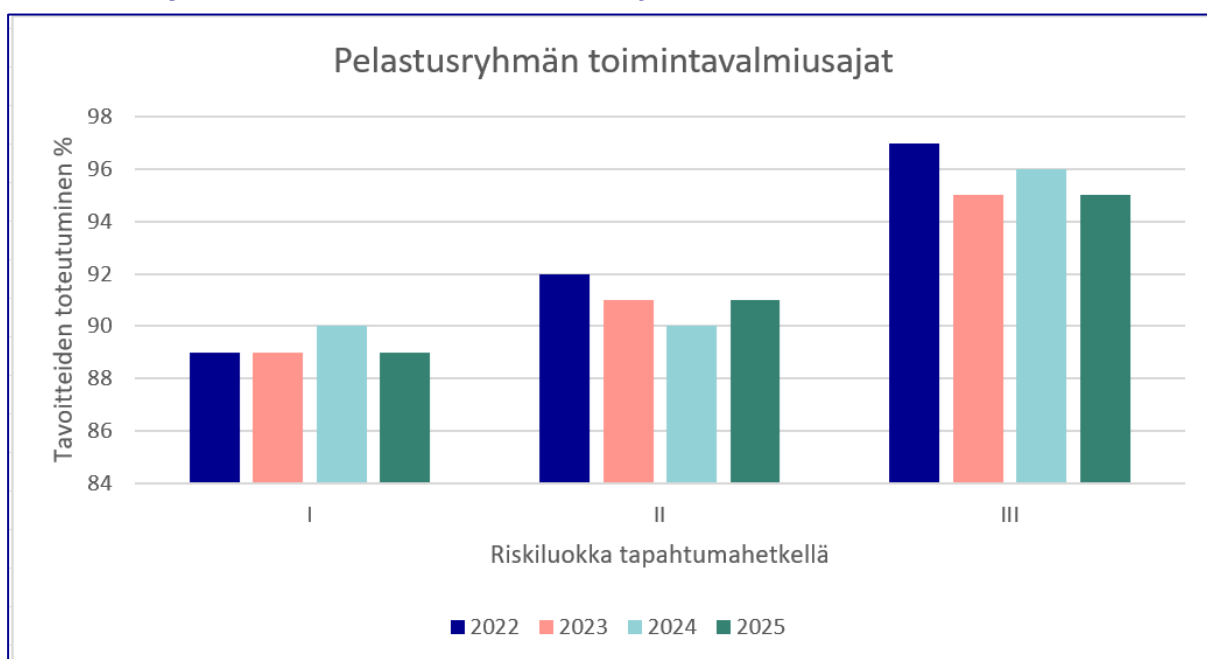
Pelastusryhmän toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 7 minuuttia 15 sekuntia vuonna 2025. Tätä edeltävän kolmen vuoden (2022–2024) ajalta otettu toimintavalmiusaikojen mediaani oli 7 minuuttia 10 sekuntia, joten pelastusryhmän toimintavalmiusaika on pysynyt lähes ennallaan edeltävään kolmeen vuoteen verrattuna.

Pelastusryhmän toimintavalmiusaika täytti uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaiset tavoitteet I-riskiluokassa 89 prosentissa, II-riskiluokassa 91

prosentissa ja III-riskiluokassa 95 prosentissa tehtävistä. Uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen tavoite on, että toimintavalmius täyttyy riskiluokkakokohtaisesti vähintään 80 prosentissa tehtävistä.

Huomioitavaa on, että aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusryhmän toimintavalmiusajalle ei ollut suoraa vaatimusta. Tämän vuoksi tässä tehtävä pelastusryhmän toimintavalmiusajan tarkastelu havainnollistaa vuoden 2025 ja sitä edeltävien vuosien tilannetta suhteessa vuoden 2026 alussa voimaan tulleisiin vaatimuksiin.

Pelastusryhmän toimintavalmiusajojen saavuttaminen riskiluokittain



Kuva 6: Pelastusryhmän toimintavalmiusajojen tavoitteiden saavuttaminen vuosina 2023–2025.

A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin hälytettiin Prontoon kirjattujen tietojen mukaan vähintään pelastusryhmän kokoinen muodostelma 98 prosentissa kaikissa tehtävissä. Vaatimus on, että vähintään pelastusryhmä tulee hälyttää kaikkiin A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin ilman poikkeusta.

2.1.3. Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikana toimenpidetilasto Prontossa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 13 minuuttia 50 sekuntia vuonna 2025. Tätä edeltävän kolmen vuoden (2022–2024) ajalta otettu toimintavalmiusaikojen mediaani oli 14 minuuttia 7 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on hieman parantunut edeltävään kolmeen vuoteen verrattuna.

Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika täytti uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaiset tavoitteet I-riskiluokassa 95 prosentissa, II-riskiluokassa 97 prosentissa ja III-riskiluokassa 100 prosentissa tehtävistä. Uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen tavoite on, että toimintavalmius täyttyy riskiluokakohtaisesti vähintään 80 prosentissa tehtävistä.

Huomioitavaa on, että aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusjoukkueen toimintavalmiusajalle ei ollut riskiluokakohtaista vaatimusta. Tämän vuoksi tässä tehtävä pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan tarkastelu havainnollistaa vuoden 2025 ja sitä edeltävien vuosien tilannetta suhteessa vuoden 2026 alussa voimaan tulleisiin vaatimuksiin. Tarkastelu antaa kuitenkin vertailukelpoisen tuloksen, koska pelastusjoukkueen toimintavalmiuden ajalliset vaatimukset eivät muuttuneet.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä toimintaympäristön muutoksina kuvataan väestörakenteen kehitys, teknologinen ympäristö ja ilmastomuutoksen riskit, jotka huomioidaan riskianalyysissa ja palvelutarpeen arvioinnissa. Pelastustoiminnan palvelujen saatavuus toteutui vuonna 2025 pääosin kattavasti koko alueella, mutta akuutti pelastajapula johti tilapäisiin poikkeamiin pelastustoimen minimivahvuudesta 1+3, mikä vaikutti savusukellusvalmiuteen ja saattoi viivästyttää tehokkaan pelastustoiminnan aloittamista yksittäisissä tehtävissä. Kiireellisissä tehtävissä 1+3-vahvuus toteutui 90 prosentissa tehtävistä. Seuraavan kahden vuoden aikana toimintavalmiushaasteita ennakoidaan tietyissä riskiruuduissa Espoossa, Kirkkonummella ja Lohjalla. Selvityksessä toimintavalmiuseräpuutteiden korjaamisen toimenpiteiksi kuvataan muun muassa toimintavalmiuteen liittyvän seurannan tiivistäminen, hälytysajon sujuvoittaminen liikennevaloetusjärjestelmän käyttöönotto sekä Otaniemen paloaseman rekentäminen ja sitä ennen väliaikaisen paloaseman hyödyntäminen.

Arvio pelastustoiminnan toimintavalmiuden tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikaan liittyvät tarpeet on määritelty alueen uhkien ja riskien perusteella valtakunnallisesti yhdenmukaisin laskennallisin perustein.
- Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajoissa on toistuvia puutteita Espoon, Kirkkonummen ja Lohjan alueilla. Hyvinvointialue on tehnyt ja sillä on käynnissä korjaustoimenpiteitä. Otaniemen paloasema parantaa toimintavalmiutta alueella ja lisäksi Espoon alueella on suunniteltu vuoden 2026 aikana käyttöön otettavaksi liikennevaloetusjärjestelmä. Liikennevaloetusjärjestelmän ennakoituja vaikutuksia toimintavalmiusaikaan ei ole kuitenkaan esitetty. Toimenpiteiden todelliset vaikutukset voidaan arvioida vasta jälkikäteen. Kirkkonummen ja Lohjan alueen puutteiden korjaamiseksi ei ole esitetty suunnitelmia.
- Valvova viranomainen on antanut korjausmääräyksen ensimmäisen yksikön toimintavalmiudessa olevien huomattavien puutteiden korjaamiseksi.
- Vuonna 2025 pelastusryhmän ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusajat toteutuivat siten, että ne täyttivät vuoden 2026 alussa voimaan tulleet vaatimukset, mikäli toiminta jatkuu ennallaan. Muihin hyvinvointialueisiin verrattuna pelastusryhmän toimintavalmiusaika oli keskitasoa ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika hieman keskimääräistä parempi.
- A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin hälyttämisessä oli puutteita ensimmäisellä vuosipuoliskolla, mutta pelastuslaitos korjasi hälyttämiseen liittyviä käytäntöjään aluehallintoviraston kesäkuussa 2025 antaman korjausmääräyksen jälkeen. Tämän jälkeen hälyttämisessä oli satunnaisia puutteita ja muihin hyvinvointialueisiin verrattuna alue oli riittävän pelastusmuodostelman hälyttämisessä hieman keskimääräistä parempi.

2.2. Pelastustoiminnan suorituskyvyt

Pelastustoiminnan suorituskyvyillä viitataan pelastuslaitoksen kykyyn suoriutua pelastustoiminnan tehtävistä omin voimin tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Pelastustoiminnan suorituskyvyt muodostuvat yhdestä tai useammasta kyvykkyydestä. Kyvykkyyksiä ovat esimerkiksi pelastuslaitoksen voimavarat, kuten henkilöstö ja heidän osaamisensa, ajoneuvot, järjestelmät, toimintatavat, suunnitelmat ja sopimukset.

2.2.1. Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen ovat rakennuspalloissa lähes tavoitetasolla. Selvityksen mukaan palveluiden saatavuus toteutuu pääsääntöisesti kattavasti koko alueella, mutta henkilöstöpula on johtanut tilapäisiin poikkeamiin minimivahvuudesta (1+3). Tämä on vaikuttanut savusukellusvalmiuteen ja viivästyttänyt tehokkaan pelastustoiminnan aloittamista yksittäisissä tehtävissä. Rakennuspalloista ja rakennuspalovaaroista esitetään riskiluokittaisia toteumia sekä tavoitevahvuisten resurssin toteumatietoja.

Maastopaloissa ja liikennevälinepaloissa valmiuden todetaan olevan tavoitetasolla. Maastopalojen osalta selvityksessä todetaan, ettei vuonna 2025 tapahtunut laajoja tai toistuvia metsäpaloja, ja suorituskykyä on kehitetty vuodesta 2023 alkaen muun muassa menetelmien, sammutusveden saatavuuden ja yhteistyön osalta. Muiden tulipalojen osalta valmius on lähes tavoitetasolla, ja selvityksessä todetaan vaihtoehtoisten energiamuotojen lisääntymisen edellyttävän henkilöstön jatkuvaa kouluttamista.

Sammutusveden saamisen osalta palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen ovat tavoitetasolla. Sammutusvesisuunnitelma on päivitetty vuonna 2025, ja investointisuunnitelmaan sisältyy hankintoja, kuten moottoriruiskuja.

Muu tieto

Vuonna 2025 Pronton tietojen mukaan tulipaloja oli Länsi-Uudenmaan alueella 750 kappaletta, joista rakennuspaloja oli 162. Pelastusjoukkueella tai sitä suuremmalla pelastusmuodostelmalla sammutettiin 214 tulipaloa. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 839, joista pelastusjoukkueella tai sitä suuremmalla pelastusmuodostelmalla sammutettiin 246.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tietojen mukaan tulipalojen edellyttämä suorituskky on ollut puutteellinen joiltain osin savusukellusta edellyttävien tehtävien osalta viivästyttäen tehokkaan pelastustoiminnan alkamista.

Merkittävimpinä kehityskohteina on parantaa tulipalojen edellyttämää suorituskkyä erityisesti savusukellusta edellyttävien tehtävien osalta. Kehittäminen vaatii henkilöstön määrän tarkistamista suhteessa alueen uhkiin ja riskeihin nähden.

2.2.2. CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E). Näiden aineiden aiheuttamien ympäristövahinkojen torjunnan suorituskykyä käsitellään tämän arvion luvussa 2.2.4. Pelastustoimen keskeisiä suorituskykyjä CBRNE-onnettomuuksissa ovat

- vaarallisten aineiden nopea tunnistaminen ja havaitseminen
- tilannekuvan muodostaminen erilaisin mittaus- ja näytteenottomenetelmin
- CBRNE-aineiden aiheuttaman vaaran rajoittaminen ja hallinta
- altistumisvaarassa olevien suojaaminen ja tarvittaessa evakuoiminen
- turvallinen toiminta omien suojavarusteiden avulla
- haitallisten aineiden poistaminen henkilöstöstä, altistuneista ja kalustosta
- valmius toteuttaa muut tarvittavat jälkitoimet.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan palvelutarve on arvioitu koko alueella ja alueen eri osissa suorituskykykohtaisesti. Pelastustoiminnan toimintavalmius on määritelty palvelutarpeen mukaisesti valtakunnallisia mitoitus- ja suunnitteluperusteita hyödyntäen. Selvityksen mukaan toimintavalmius ja kyvykkyydet ovat toteutuneet suunnitellusti, ja CBRNE-tilanteiden suorituskyky on arvioitu lähes tavoitetasolle. Kemikaalisukellusvalmiudet sekä muut CBRNE-onnettomuuksien edellyttämät suorituskyvyt on huomioitu.

Suorituskyvyn tarkempi sisällöllinen kuvaus on merkitty salassa pidettäväksi julkisuuslain perusteella, eikä tehtävämääriä, vasteaikoja, harjoituksia, kalustoa tai henkilöstön osaamista koskevia tarkentavia tietoja esitetä.

Muu tieto

Vuonna 2025 Pronton mukaan vaarallisten aineiden onnettomuuksia oli Länsi-Uudenmaan alueella 33 kappaletta, joista bensiiniin liittyviä oli 17. Vaarallisten aineiden onnettomuuksien edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 27.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialue on merkinnyt tietoja laajasti salassa pidettäväksi, minkä vuoksi arviointia ei voida kaikilta osin tehdä.

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole CBRNE-onnettomuuksien edellyttämään suorituskyyntiin liittyviä erityisiä puutteita.

2.2.3. Vesipelastamisen suorituskyynti

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vesipelastamisen palvelutarve on arvioitu koko hyvinvointialueella ja alueen eri osissa suorituskyyntikohtaisesti. Pelastustoiminnan toimintavalmius on määritelty palvelutarpeen mukaisesti valtakunnallisia mitoitus- ja suunnitteluperusteita hyödyntäen. Selvityksen mukaan toimintavalmius ja kyynti- ja kyvykyydet ovat toteutuneet suunnitellusti ja vesipelastamisen suorituskyynti on ollut lähes tavoitetasolla. Arvioinnissa on huomioitu vesisukellusvalmiudet, pintapelastamisen suorituskyynti, tavanomaiset ja laajamittaiset onnettomuudet, pelastustehtävillä toteutuneet suorituskyynti, vuonna 2025 käyttämättä jääneet valmiudet sekä vesipelastamisessa tarvittava venekalusto.

Suorituskyyntiin tarkempi sisällöllinen kuvaus on merkitty salassa pidettäväksi julkisuuslain perusteella, eikä tehtävämääriä, vasteaikoja, harjoituksia, kalustoa tai henkilöstön osaamista koskevia tarkentavia tietoja esitetä.

Muu tieto

Vuonna 2025 Pronon mukaan ihmisen tai eläimen vesipelastustehtäviä oli Länsi-Uudenmaan alueella 35 kappaletta, joista vesisukellusta käytettiin viidesti. Edellisen kolmen vuoden ihmisen tai eläimen vesipelastustehtävien keskiarvo oli 51.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialue on merkinnyt tietoja laajasti salassa pidettäväksi, minkä vuoksi arviointia ei voida kaikilta osin tehdä.

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole vesipelastamisen suorituskyykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

2.2.4. Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyyky

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyyky perustuu kyykyyn ryhtyä nopeasti tarvittaviin pelastustoimiin öljy- ja kemikaalivahinkojen torjumiseksi sekä johtaa nämä toimet tehokkaasti eri ympäristöissä, mukaan lukien maa-alueet ja merialueiden rannikkoalueet.

Pelastustoimelta edellytetään valmiutta rajoittaa vahingon leviäminen, kerätä ja poistaa vaarallinen aine sekä huolehtia torjuntakaluston ja materiaalin riittävydestä, huollosta ja käytettävyydestä. Keskeistä on myös toiminnan suunnitelmallisuus, ohjeistuksen ja vastuiden selkeys sekä kyyky toimia johdetusti moniviranomaisyhteistyössä. Suorituskyykyä tukevat osaava henkilöstö, toiminnan harjoittelu, riittävät resurssit sekä alueellisiin riskiarvioihin perustuva varautuminen.

*Ympäristö-
vahinkojen
torjunnan riittävän
suorituskyykyyn
varmistaminen
edellyttää
kehitystoimen-
piteitä.*

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla. Palvelun tarve perustuu alueen riskeihin. Torjuntavalmiutta ylläpidetään ja kehitetään yhteistyössä Rajavartiolaitoksen ja muiden pelastuslaitosten kanssa, sisältäen suunnitelmat, kaluston, osaamisen ja harjoitukset. Öljytorjuntakalusto vastaa määrältä ja sijoittelultaan alueen riskejä. Henkilöstövoimavaroissa on kehittämistarpeita.

Suorituskyvyn tarkempi sisällöllinen kuvaus on merkitty salassa pidettäväksi julkisuuslain perusteella, eikä tehtävääriä, vasteaikoja, harjoituksia, kalustoa tai henkilöstön osaamista koskevia tarkentavia tietoja esitetä.

Muu tieto

Vuonna 2025 öljyvahinkoja oli Pronton mukaan Länsi-Uudenmaan alueella 230 kappaletta, joista vesialueilla 20. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 200.

Aluehallintovirastot tekivät ympäristövahinkojen torjunnan valvontaa vuoden 2025 aikana yhtenäisesti koko Suomessa¹⁷. Vastaava valvonta suoritettiin ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja valvonta toistettiin nyt samoin menetelmin. Valvonta koostui torjuntavalmiustason arvioinnista, suoriteperusteisesta arvioinnista sekä yhteisestä läpikäynnistä, joiden perusteella on tehty torjuntavalmiuden kokonaisarviointi.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen riskinarvion edellyttämä torjuntavalmiustaso on B. Tasoa ei saavuteta. Torjuntavalmiustason arvioinnissa on laskua vuodesta 2022. Suunnitellut investoinnit eivät ole kaikilta osin toteutuneet ja osaamisen ylläpidossa on puutteita. Alueella olevat puutteet eivät ole niin merkittäviä, että ympäristövahingon torjunta olisi vakavasti uhattuna.

Puutteet liittyvät torjuntavalmiuden säädösten ja ohjeiden mukaisuuteen, terveys- ja turvallisuussuunnitteluun sekä kehityssuunnitelmaan. Pelastuslaitoksen tulee päivittää ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelma sekä määrittää aikataulu kehittämistä vaativille toimenpiteille. Harjoittelussa ja koulutuksessa havaittiin myös puutteita. Alueeseen kohdistuu alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen riski, joten alueen tulee tavoitella torjuntavalmiudessa C-tasoa.

¹⁷ Ympäristövahinkojen torjuntavalmius pelastustoimessa 2025. Lupa- ja valvontaviraston julkaisu 5/2026.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tietojen mukaan ympäristövahinkojen torjunnan edellyttämä suorituskky on ollut puutteellinen koulutuksen ja investointien toteutumisen osalta.

Lupa- ja valvontaviraston arvion mukaan merkittävimpinä kehityskohteina ovat henkilöstövoimavarat, ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman päivittäminen ja harjoitteluun sekä koulutukseen liittyvät puutteet. Kehitystarpeena on myös riskiarvion edellyttämän torjuntavalmiustason saavuttamisen määrätietoinen edistäminen. Alueen tulee lisäksi torjuntavalmiudessa tavoitella C-tasoa.

Mikäli investointeja joudutaan vielä siirtämään, ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden suorituskky heikkenee eikä riskien mukainen riittävä palvelutaso toteudu.

2.2.5. Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.¹⁸

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Korkealta tai alhaalta pelastamisen palvelutarve on arvioitu koko hyvinvointialueella ja alueen eri osissa suorituskykykohtaisesti. Pelastustoiminnan toimintavalmius on määritelty palvelutarpeen mukaisesti valtakunnallisia mitoitus- ja suunnitteluperusteita hyödyntäen. Selvityksen mukaan toimintavalmius ja kyvykkyydet ovat toteutuneet suunnitellusti, ja korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky on asteikkotaulukon mukaan lähes tavoitetasolla. Arvioinnissa on huomioitu putoamisvaarallisella alueella työskentely, ajoneuvokalustolla pelastaminen ja köysipelastaminen sekä pelastustehtävillä toteutuneet suorituskyvyt ja ne asetettujen tavoitteiden mukaiset valmiudet, joita ei vuonna 2025 tarvittu.

Suorituskyvyn tarkempi sisällöllinen kuvaus on merkitty salassa pidettäväksi julkisuuslain perusteella, eikä tehtävämääriä, vasteaikoja, harjoituksia, kalustoa tai henkilöstön osaamista koskevia tarkentavia tietoja esitetä.

Muu tieto

Vuonna 2025 korkealta tai alhaalta pelastamisen menetelmiä käytettiin Pronton mukaan Länsi-Uudenmaan alueella 32 tehtävässä. Puomitikas-, nostolava- tai tikasautoilla oli yhteensä 441 tehtävää. Mukana on myös ne tehtävät, joissa ajoneuvoja ei käytetty, tai niitä on käytetty varmistamiseen tai muuhun kuin ihmisen pelastamiseen korkealta. Edellisen kolmen vuoden tehtävien keskiarvo, jossa korkealta tai alhaalta pelastamisen menetelmiä käytettiin, oli 24. Puomitikas-, nostolava- tai tikasautojen tehtävä oli 512.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole korkealta tai alhaalta pelastamisen edellyttämään suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

¹⁸ Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa. Sisäministeriön julkaisuja 2021/6.

2.2.6. Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

Liikenneonnettomuuksilla tarkoitetaan tie-, raide-, vesi- ja ilmailuliikenteessä tapahtuvia onnettomuuksia. Pelastustoimen suorituskyky näissä tilanteissa koostuu kyvystä muodostaa nopea ja luotettava tilannekuva, turvata onnettomuusalue, estää lisävahingot ja toteuttaa tehokas pelastaminen ja ensitoimet kaikissa liikennemuodoissa. Tämän lisäksi suorituskyky edellyttää osaamista ajoneuvojen, kuljetusjärjestelmien ja toimintaympäristöjen erityispiirteistä ja kykyä käyttää erikoiskalustoa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan palvelutarve on arvioitu koko hyvinvointialueella ja alueen eri osissa suorituskykykohtaisesti. Pelastustoiminnan toimintavalmius on määritetty palvelutarpeen mukaisesti valtakunnallisia mitoitus- ja suunnitteluperusteita hyödyntäen. Selvityksen mukaan toimintavalmius ja kyvykkyydet ovat toteutuneet suunnitellusti, ja liikenneonnettomuuksien pelastustoiminta on asteikkotaulukon sanallisen tulkinnan mukaan lähes tavoitetasolla.

Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan valmiuksia vuonna 2025 koskeva kuvaus sekä tieliikenne-, raideliikenne-, vesiliikenne- ja ilmailuliikenneonnettomuuksien erittely on merkitty salassa pidettäväksi julkisuuslain perusteella, eikä tehtävämääriä, vasteaikoja, harjoituksia, kalustoa tai henkilöstön osaamista koskevia tarkentavia tietoja esitetä.

Muu tieto

Vuonna 2025 liikenneonnettomuuksia oli Pronton mukaan Länsi-Uudenmaan alueella 817 kappaletta, joista tieliikenneonnettomuuksia oli 798. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 948, joista tieliikenneonnettomuuksia oli 920.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole liikenneonnettomuuksien edellyttämään suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

2.2.7.

Väestön varoittamisen suorituskyky

Väestön varoittamisen suorituskyvyn tarkoituksena on varmistaa, että väestölle voidaan välittää vaara- ja onnettomuustilanteissa tarvittavat vaaratiedotteet ja toimintaohjeet nopeasti ja luotettavasti. Suorituskyky edellyttää, että pelastustoimi pystyy arvioimaan varoittamisen tarpeen, tuottamaan selkeät ja oikea-aikaiset viestit sekä käynnistämään varoittamiseen tarkoitetut hälytys- ja varoitusjärjestelmät. Lisäksi pelastustoimen on ylläpidettävä järjestelmien toimintakuntoa, jotta ne toimivat sekä normaaliolojen häiriöissä että poikkeusoloissa väestön suojaamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Väestön varoittamisen suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla. Väestön varoittamisen palvelutarpeessa tai toimintaympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2025 aikana, vaan palvelua on kehitetty aiemmin laaditun kehittämissuunnitelman mukaisesti. Palvelun saatavuus on kuvattu hyvänä, eikä selvityksessä tunnisteta erityisiä puutteita väestön varoittamisen suorituskyvyssä. Väestöhälytinsuunnitelman kehittämissuunnitelma on päivitetty useamman vuoden jaksolle, ja palvelua on pystytty kehittämään suunnitelman mukaisesti. Selvityksessä todetaan myös, että yhteistyötä muiden Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa on tiivistetty väestön varoittamiseen liittyen. Selvityksen mukaan myös kansallisia ratkaisuja tarvitaan väestön varoittamiseen.

Kiinteiden väestöhälyttimien teoreettisella kuuluvuusalueella asuu 84 prosenttia alueen väestöstä. Kuuluvuuden tosiasiallista toteutumista ei ole kaikilta osin varmistettu.

Muu tieto

Vuonna 2025 väestön varoittamista edellyttämiä tehtäviä oli Pronton mukaan Länsi-Uudenmaan alueella kuusi kappaletta. Varsinaista vaaratiedotetta ei ollut tarpeen antaa. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli neljä tehtävää vuodessa.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Väestönvaroittamisen palvelua on kehitetty suunnitelmallisesti. Alue on tuonut esiin myös kansallisten ratkaisujen tarpeen.

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole väestön varoittamisen suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita. Kehittämistä ja yhteistyötä väestönvaroittamisen suorituskyvyn ylläpidon suhteen on syytä jatkaa.

2.2.8. Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskkyvyt

Muut paikalliset riskit ovat riskianalyysissa tunnistettuja paikallisia kohteita, alueita ja ilmiöitä, joita ei käsitellä suorituskkykykohtaisissa osioissa. Näihin voivat kuulua esimerkiksi tapahtuma-alueet, matkailukeskittymät, kriittisen infrastruktuurin kohteet ja teollisuuden erityiskohteet. Lisäksi paikalliset riskit voivat liittyä tiettyihin onnettomuustyyppisiin, kuten esimerkiksi maastopaloihin, maastopelastamiseen tai maanalaiseen toimintaan, sekä tarvittaessa muihin vastaaviin ilmiöihin. Tarvittavat lisävalmiudet voivat olla lyhyt- tai pitkäkestoisia, ja ne voivat kohdistua henkilöstöön, osaamiseen, kalustoon tai muihin operatiivisiin kyvykkyyksiin.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

suorituskkyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla. Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskkyvyt liittyvät erityisesti teollisuuteen ja liikenteeseen (satamat ja vesiväylät, tiheä maantieverkosto, suuret liikennemäärät, korkeanopeuksiset väylät sekä tunnelit). Riskeihin on vastattu koulutuksella ja kalustolla. Koska toiminnan kehittämistä lähtökohtaisesti tehdään riskiperusteisesti, tulee jatkossa kehittää erilaisia toiminnan mittareita tiedolla johtamisen tueksi, sekä tuoda riskianalyysi vahvemmaksi työkaluksi toiminnan suunnitteluun.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole muiden paikallisten riskien edellyttämään suorituskkyvyn liittyviä erityisiä puutteita, mutta palveluiden riskiperustaisessa mitoittamisessa on edelleen kehitystarvetta.

2.2.9. Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyky

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan kansainvälisen avun antamisen palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen jää tavoitetasosta.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos ei ole osoittanut kansainväliseen pelastustoimintaan erityistä lisäresurssia vuonna 2025. Pitkällä tähtäimellä kansainvälisen pelastustoiminnan osalta suunnitellaan ja toteutetaan henkilöstön osaamisen kehittäminen ja riittävän suorituskyvyn rakentaminen kansallisiin vaativiin erityistilanteisiin ja kansainväliseen pelastustoimintaan osallistumiseen. Koulutuksiin ja kansainvälisiin asiantuntijavaihtoihin osallistuminen on suunniteltua ja tavoitteellista.

Kansainvälisen avun vastaanottamisen palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen jää tavoitetasosta. Toimintaympäristössä tai palvelutarpeessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vuonna 2025 on tehty tarvittavaa yhteistyötä muiden naapuripelastuslaitosten kanssa kansainvälisen avun vastaanottamisen velvoitteiden hoitamiseksi ja riittävän suorituskyvyn rakentamiseksi. Tavoitteena on kehittää avun vastaanottamisen kansallisia toimintamalleja yhteistyössä muiden pelastuslaitosten kanssa.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Toimintaympäristössä eikä palvelutarpeessa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista on kehitetty.

Lupa- ja valvontaviraston tietojen mukaan kansainvälisen avun antamisen suorituskyvyssä on osittain kehitystarvetta. Lisäksi kehitystarvetta on myös henkilöstön osaamisessa kansainvälisen avun vastaanottamisen osalta.

2.2.10. Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

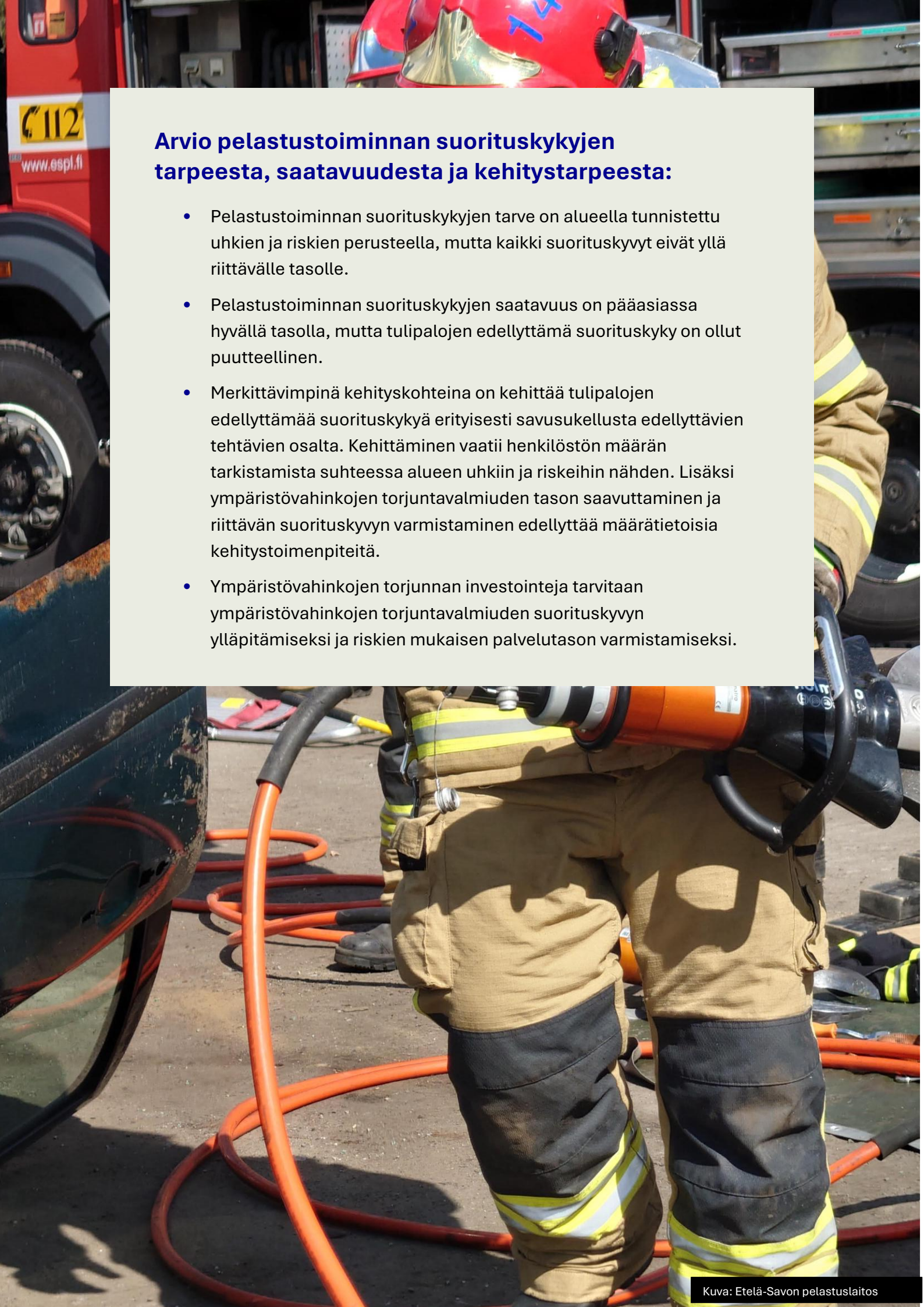
Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on tavoitetasolla. Tilanteet hoidetaan tarpeiden mukaisesti.

Muu tieto

Vuonna 2025 virka-aputehtäviä oli Pronton mukaan Länsi-Uudenmaan alueella 865 kappaletta, joista ensihoidon avustamisia oli 813. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 867 tehtävää vuodessa, joista ensihoidon avustamisia oli 818. Virka-apuja vuonna 2025 oli 12 prosenttia kaikista tehtävistä, koko maan keskiarvo oli 8,4 prosenttia.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole virka-aputehtävien edellyttämään suorituskyvyn liittyviä erityisiä puutteita. Länsi-Uudellamaalla virka-aputehtävien osuus kaikista tehtävistä oli huomattavasti suurempi kuin koko maassa keskimäärin.



Arvio pelastustoiminnan suorituskykyjen tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan suorituskykyjen tarve on alueella tunnistettu uhkien ja riskien perusteella, mutta kaikki suorituskyvyt eivät yllä riittävälle tasolle.
- Pelastustoiminnan suorituskykyjen saatavuus on pääasiassa hyvällä tasolla, mutta tulipalojen edellyttämä suorituskyky on ollut puutteellinen.
- Merkittävimpinä kehityskohteina on kehittää tulipalojen edellyttämää suorituskykyä erityisesti savusukellusta edellyttävien tehtävien osalta. Kehittäminen vaatii henkilöstön määrän tarkistamista suhteessa alueen uhkiin ja riskeihin nähden. Lisäksi ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden tason saavuttaminen ja riittävän suorituskyvyn varmistaminen edellyttää määrätietoisia kehitystoimenpiteitä.
- Ympäristövahinkojen torjunnan investointeja tarvitaan ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden suorituskyvyn ylläpitämiseksi ja riskien mukaisen palvelutason varmistamiseksi.

2.3. Pelastustoiminnan voimavarat ja järjestelmät

2.3.1. Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Pelastustoiminnan henkilöstövoimavaroihin liittyvä arviointi tarkastelee toimintaympäristössä ja palvelutarpeessa tapahtuneita muutoksia sekä niiden vaikutuksia voimavarojen tarpeeseen ja suunnitteluperusteisiin. Lisäksi arvioidaan henkilöstövoimavarojen määrän ja valmiuksien toteutuminen suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, huomioiden päällystön, alipäällystön ja miehistön sekä päätoimisen, sivutoimisen ja sopimushenkilöstön

kokonaisuus. Arvioidaan henkilöstön osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä sekä koulutuksen ja harjoitustoiminnan riittävyttä. Lopuksi arvioidaan henkilöstön fyysisen toimintakyvyn toteutumista suhteessa vaatimuksiin kaikissa henkilöstöryhmissä. Kokonaisarvio muodostaa kattavan kuvan pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen tilanteesta ja kehitystarpeista vuoden 2025 aikana.



*Voimavarat eivät
kaikilta osin
vastaa
tunnistettua
tarvetta.*

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksen henkilöstöresurssit ovat puutteelliset. Selvityksen mukaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueen keskeisiksi toimintaympäristön muutoksiksi on tunnistettu esimerkiksi väestörakenteen kehitys ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit. Toiminta-alue ja palvelutarpeet ovat pysyneet ennallaan, mutta ulkopoliittinen tilanne vaikuttaa merellisen toiminnan suunnitelmiin.

Voimassa olevan palvelutasopäätöksen mukaisesti henkilöstön suorituskyyllä ja osaamisvaatimuksilla pyritään osaltaan vastaamaan alueen riskeihin. Uusiin paloasemiin liittyvät henkilöstövoimavarat perustetaan henkilöstösuunnitelman mukaisesti ja niillä vastataan osaltaan toimintavalmiuspuutteiden korjaamiseen. Palveluiden saatavuus pelastustoimen suorituskyykyjen osalta toteutuu pääsääntöisesti koko toimintaympäristön alueella kattavasti.

Henkilöstöpula on heikentänyt pelastustoiminnan palvelujen täysimääräistä tuottamista ja vaikuttanut savusukellusvalmiuteen. Pelastuslaitoksen henkilöstövoimavarojen määrä ei toteutunut tavoitteiden mukaisesti vuonna 2025. Tähän vaikutti, jo useamman vuoden jatkunut pelastajapula, vuoden 2025 rahoituksen riittämättömyys ja vuonna 2023 talouden tehostamistoimenpiteinä tehdyt henkilöstövähennykset. Henkilöstön saatavuuden parantamiseksi on tehty erilaisia kehittämistoimia. Sopimuspalokuntatoimintaa tuettiin.

Päätoimisen miehistön, alipäällystön ja päällystön osalta pakolliset täydennys- ja ylläpitokoulutukset toteutuivat pääosin koulutussuunnitelman mukaisesti. Sopimushenkilöstön koulutukset ja vuodelle 2025 asetetut osaamisen ajantasaisuuden varmistamista koskevat tavoitteet toteutuivat suunnitellun mukaisesti. Osaamisenhallinnan tilannekuvaa seurataan aktiivisesti erityisesti pakollisten harjoitteiden osalta.

Päätoimisen alipäällystön ja miehistön fyysisen toimintakyvyn arvioinnit toteutuivat pääosin suunnitelman mukaisesti. Fyysisen toimintakyvyn arviointien kattavuus oli hyvä, ja koko operatiivinen henkilöstö täytti tehtäväkohtaiset vähimmäisvaatimukset. Sivutoimisen henkilöstön fyysisen toimintakyvyn arvioinnit toteutuivat suunnitelmien mukaisesti ja toimintakyky vastasi tehtävien vaatimuksia. Sopimushenkilöstön fyysinen toimintakyky vastasi pääosin tehtäväkohtaisia vaatimuksia. Fyysisen toimintakyvyn systemaattinen seuranta ja ennakoiva työkyvyn tukeminen muodostavat keskeisen perustan pelastustoiminnan toimintavalmiuden turvaamiselle myös tulevinä vuosina.

Pelastuslaitoksessa on tunnistettu henkilöstövoimavaroihin liittyen vaihtoehtoisten sammutusmenetelmien kehittämistarve. Lisäksi on kuvattu tarve kehittää harjoitusten tasapuolista suunnittelua ja toteutusta sekä suorituskyyvyn koulutuksen suunnitelmallisuutta. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen voimavaroja ei ole verrattu muiden hyvinvointialueiden voimavaroihin.

Muu tieto

Päätöksen mukaan henkilöstön ja muodostelmien suorituskyykyä kehitetään suunnitelmallisesti toimintaympäristön tarpeiden ja riskianalyysin mukaan, ja henkilöstövoimavaroja käytetään mahdollisimman optimaalisesti palveluiden tuottamiseksi.

Osaamisen osalta henkilöstön suorituskyyvyllä ja osaamisvaatimuksilla pyritään vastaamaan alueen riskeihin. Henkilöstön osaaminen otetaan huomioon koulutussuunnitelmassa ja henkilöstösuunnitelmassa. Vuosittain päivittyvä harjoitusohjelma on olemassa. Tavoitteena on seurata suoritettuja harjoituksia ja koulutuksia palvelutuotannossa kvartaaleittain. Päätöksen mukaan harjoitusten suunnittelu- ja toteutusprosessi otetaan käyttöön vuoteen 2025 mennessä. Kehittämistarpeena on kehittää harjoitusten tasapuolinen suunnittelu ja toteutusta.

Fyysisen toimintakyvyn osalta pelastuslaitoksella ylläpidetään ja kehitetään fyysistä toimintakykyä sisäministeriön ohjeen mukaisesti. Arviointiin ja testaukseen käytetään kansallista FireFit-testaus- ja arviointijärjestelmää. Fyysisen toimintakyvyn vähimmäistaso on mukaan saavutettu hyvin vuonna 2022. Päätöksen mukaan fyysiset toimintakykyvaatimukset pyritään täyttämään vuosittain.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueen selvityksestä käy ilmi, että palvelutasopäätöksen ja sen riskianalyysin perusteella alueelle on tunnistettu tarve henkilöstövoimavaroille ja sen määrälle, joilla alue vastaa tunnistettuihin uhkiin ja riskeihin tehokkaalla pelastustoiminnalla.

Pelastuslaitoksen pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön voimavarat eivät vuonna 2025 vastanneet tarvetta ja aiheuttivat haasteita riittävien palveluiden tuottamiseksi.

Henkilöstövoimavarojen määrän ja valmiuksien toteutuminen ei ole toteutunut suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Henkilöstön saatavuudessa havaittiin haasteita.

Henkilöstövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittäminen on toteutunut pääosin suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Osaamisenhallinta on suunniteltua ja dokumentoitua.

Henkilöstövoimavarojen koulutus ja harjoitustoiminta on ollut pääosin riittävää.

Pelastustoiminnan henkilöstön fyysinen toimintakyky on toteutunut pääosin suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Fyysisen toimintakyvyn seuranta toteutuu suunnitellusti valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti.

Henkilöstövoimavaroissa merkittävin kehitystarve on lisätä henkilöstön määrää vastaamaan palveluntarvetta.

2.3.2.

Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Seuraavissa luvuissa esitetään kokonaisarvio pelastustoiminnan kalustovoimavarojen toteutumisesta sekä palveluiden voimavarojen kehitystarpeista vuonna 2025. Arviointi tarkastelee pelastustoiminnan kalustovoimavarojen tilaa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, keskittyen ajoneuvokalustoon ja muuhun kaikkia suorituskykyjä tukevaan yleiskalustoon. Suorituskykykohtainen erityiskalusto arvioidaan kunkin suorituskyvyn yhteydessä.

Venekalustoa koskevat tarkastelut esitetään vesipelastamisen ja ympäristövahinkotorjunnan luvuissa. Lisäksi esitetään palveluiden voimavarojen merkittävät kehitystarpeet (osaaminen, toimintatavat, kalusto ja laitteet sekä ohjelmistot), mukaan lukien niiden perustelut ja käsittely palvelutasopäätöksessä tai osainvestointisuunnitelmissa. Lopuksi tehdään havainnot palveluiden saatavuudesta, laadusta, vaikuttavuudesta, kustannuksista ja tuottavuudesta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuonna 2025 ei tapahtunut muutoksia, jotka vaikuttivat kalustotarpeeseen. Kiristyneen taloustilanteen vuoksi kaikkia suunniteltuja uusia ajoneuvoja ei ole voitu hankkia. Lisäksi on jouduttu tarkastelemaan yleisesti kaluston määrää ja käyttöastetta mahdollisten säästöjen aikaansaamiseksi. Ajoneuvokalustoa on kierrätetty alueella. Ikääntyneellä ajoneuvokalustolla on mahdollista olla vaikutuksia tulevana vuosina palvelutuotantoon, mikäli ajoneuvoihin ei saada alueella investoitua suunnitelman mukaisesti. Uusiin paloasemiin liittyvän kaluston avulla tullaan parantamaan toimintavalmiudessa havaittuja puutteita.

Palvelutasopäätökseen kirjattuna kehittämistarpeena on systemaattinen kaluston, järjestelmien ja laitteiden elinjakson hallinnan suunnittelun jatkaminen ja kehittäminen. Kaluston omaisuudenhallinnan tavoitteena on vastata vaadittuun palvelutasoon kustannustehokkaasti ja tulevat tarpeet ennakoiden.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan nykyinen ja hankittava kalusto ylläpidetään säännöllisellä huollolla toimintakuntoisena ja turvallisena koko käyttöiän ajan, ja kalustohankinnat tehdään riskiperusteisesti sekä kustannus- ja resurssitehokkaasti.

Prontosta saatavien tietojen perusteella Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ajoneuvokalusto on alla olevan taulukon mukainen (Pelastustoimen ajoneuvokalusto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

Taulukko 9).

Pelastustoimen ajoneuvokalusto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella¹⁹

Taulukko 9: Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja sopimuspalokuntien ajoneuvokalusto vuonna 2025.

Ensilähdön ajoneuvokalusto	Lukumäärä	Keski-ikä (v)	Yli 20 vuoden ikäiset (kpl)
Sammutusautot	61	13	7
Säiliöautot	16	15	5
Veneet ja alukset	37	16	11
Miehistöautot	5	7	0
Tikas-, puomitikas ja nostolava-autot	4	13	0
Muut ajoneuvot	7	5	0

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontavirasto arvioi, että alueen pelastustoimen kalustovoimavarat ovat olleet riittävällä tasolla vuonna 2025. Pelastustoiminnan kalustovoimavarojen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Pelastustoiminnan kalustovoimavarat eivät ole toteutuneet suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Kalustovoimavarat ovat nykyisin pääosin riittävällä tasolla. Kalusto on osittain ikääntynyttä. Ikääntyneellä ajoneuvokalustolla on mahdollista olla vaikutuksia tulevana vuosina palvelutuotantoon, mikäli ajoneuvoihin ei saada alueella investoitua suunnitelman mukaisesti.

Kalustovoimavaroissa merkittävin kehitystarve on toteuttaa investointisuunnitelman mukaiset investoinnin palvelun tuottamisen mahdollistamiseksi riittävällä tasolla.

¹⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 21.4.2026.

2.3.3. Paloasemat ja muut kiinteistöt

Tässä luvussa arvioidaan paloasemaverkoston sijainnin, kattavuuden, palvelutasovaatimusten täyttymisen sekä asema- ja miehitysjärjestelyjen tarkoituksenmukaisuuden operatiivisen valmiuden näkökulmasta. Arviointi sisältää myös muiden pelastustoiminnan käytössä olevien kiinteistöjen ja toimitilojen – kuten varikkojen, harjoitus- ja koulutusalueiden, logistiikka- ja huoltotilojen sekä hallinto- ja tukitoimitilojen – toimivuuden, käytettävyyden, kunnon ja kapasiteetin. Luvussa esitetään kiinteistöihin liittyvät keskeiset kehitystarpeet ja mahdolliset investointitarpeet osana pelastustoimen kiinteistöstrategiaa ja palvelutasoratkaisua.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alue pyrkii kehittämään paloasemaverkostoaan alueen uhkien ja riskien mukaisesti. Selvityksen mukaan yhden väliaikaisen paloaseman toiminta käynnistettiin maaliskuussa 2025, mutta jouduttiin sulkemaan sisäilmaongelmien takia. Paloasema on kuitenkin saatu toimintaan 2026 vuoden alussa. Kahden paloaseman vuosikorjaustyöt ovat olleet käynnissä koko vuoden 2025 ja osa korjauksista valmistuu vuoden 2026 aikana. Uudishankkeiden lisäksi olemassa olevien toimitilojen osalta on käynnissä turvallisuutta ja tilojen käytettävyyttä parantavia toimenpiteitä.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan tavoitteena on tarjota henkilöstölle terveelliset ja turvalliset toimitilat, seurata ja ylläpitää paloasemien kuntoa säännöllisesti sekä seurata HIKLU-yhteistyössä paloasemien tarvetta ja reagoida mahdollisiin muutostarpeisiin. Päätöksen mukaan paloasemien kuntoa seurataan ja ylläpidetään yhteistyössä omistajan kanssa. Paloasemaverkoston suunnittelussa tehdään HIKLU-yhteistyötä ja tarvittaessa reagoidaan mahdollisiin muutostarpeisiin. Toiminta Otaniemen paloasemalla aloitetaan vuoden 2024 aikana.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Paloasemien ja muiden kiinteistöjen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Alueen palveluverkoston kehittäminen on suunnitelmallista ja perustuu toimintaympäristössä havaittuihin tarpeisiin. Selvityksessä ei ole kuvattu kiinteistövoimavarojen toteutumista suhteessa annettuihin tavoitteisiin.

Käynnissä olevat paloasemien rakennushankkeet ovat tarpeellisia toimintavalmiuden ja palvelujen tason varmistamiseksi.

Paloasemarakentaminen on tunnistettu merkittäväksi ja tärkeäksi investoinniksi alueella. Hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole muita merkittäviä kehitystarpeita liittyen pelastustoimen kiinteistöihin.

2.3.4. Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastustoiminnan johtamisen palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on tavoitetasolla.

Selvityksen mukaan palvelutarve on arvioitu koko alueen laajuisesti sekä alueen osissa. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden määrittely on tehty palvelutarpeen mukaisesti. Määrittelyssä on käytetty muun muassa suorituskyykyvaatimusten ja kyvykkyyksien kuvauksissa esitettyjä valtakunnallisia mitoitus- ja suunnitteluperusteita. Osana pelastustoiminnan johtamisen kehittämistä on kenttäjohtamisjärjestelmä KEJO:n jalkauttaminen osana johtamisen koulutuskierrosta.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen muodostelmalla on oltava aina johtaja. Pelastustoiminnan johtamisen järjestelmän on rakennettu siten, että se vastaa muuttuviin ja mahdollisesti laajeneviin tilanteisiin. Yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen palveluita on hyödynnetty pelastustoiminnan johtamisessa. Näitä palveluita voisi hyödyntää laajemminkin.

Selvityksen mukaan palvelutarve on arvioitu koko alueen laajuisesti sekä alueen osissa. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden määrittely on tehty palvelutarpeen mukaisesti. Määrittelyssä on käytetty muun muassa suorituskyykyvaatimusten ja kyvykkyyksien kuvauksissa esitettyjä valtakunnallisia mitoitus- ja suunnitteluperusteita.

Arvio pelastustoiminnan voimavarojen ja järjestelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan voimavarojen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja riskianalyyssissä, mutta voimavarat eivät kaikilta osin vastaa tunnistettua tarvetta.
- Voimavarojen saatavuus on kokonaisuutena epätasainen. Henkilöstövoimavarat eivät vastaa tunnistettua tarvetta, mikä on heikentänyt palveluiden toteutumista ja aiheuttanut haasteita toimintavalmiudelle. Osaamisenhallinta, koulutus ja fyysinen toimintakyky ovat pääosin hyvällä tasolla.
- Kalustovoimavarat ovat tällä hetkellä riittävät, mutta niiden osittainen ikääntyminen muodostaa riskin. Kiinteistöjen osalta palveluverkon kehittäminen on suunnitelmallista, mutta toteumatietojen puute vaikeuttaa kokonaisarviota.
- Johtamisjärjestelmä on toimiva, ja yhteistyöalueen tukirakenteet vahvistavat suorituskykyä, vaikka niiden hyödyntämistä voidaan edelleen lisätä.
- Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat henkilöstöressurssien vahvistamiseen sekä kalustoinvestointien toteuttamiseen. Lisäksi johtamisjärjestelmän tukipalvelujen hyödyntämistä ja palveluverkon kehittämistoimenpiteiden toteutumista tulee varmistaa.
- Kokonaisuutena pelastustoiminnan voimavarat ja järjestelmät vastaavat osin asetettuja tavoitteita, mutta erityisesti henkilöstöressurssien riittämättömyys ja kaluston ikääntymiseen liittyvät riskit edellyttävät kehittämistoimenpiteitä toiminnan pitkäjänteisen turvaamisen varmistamiseksi.



2.4. Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Lupa- ja valvontavirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

2.4.1. Pelastustoiminnan suunnitelmakokonaisuus

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla. Suunnitelmakokonaisuuteen liittyviä suunnitelmia ovat sisäministeriön asetuksen pelastustoimen suunnitelmista (1363/2018) mukaiset suunnitelmat, esimerkiksi hälytysohje ja sammutusvesisuunnitelma.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan Pelastustoimintaa koskevat suunnitelmat on laadittu siten, että ne vastaavat Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen tarpeita ja perustuvat alueella esiintyviin uhkiin ja niistä mahdollisesti aiheutuvien riskien arviointiin pelastustoimen suunnitelma-asetuksen.

Osa pelastustoiminnan ohjeista on tehty yhteistyössä muiden Uudenmaan pelastuslaitosten kesken. Suunnitelmat ja ohjeet ovat tällä hetkellä osittain vanhentuneita johtamisjärjestämisen muutosten osalta. Niiden päivittäminen ja suunnitelma-arkkitehtuurin rakentaminen aloitetaan, kun niiden sisältöön vaikuttavat ylemmät ohjeet ja suunnitelmat valmistuvat.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Suunnitelmien järjestelyt ja keskinäinen hierarkia on selkeä ja kattava.

Suunnitelmien kehittämisessä odotetaan pelastustoimen valtakunnallisen johtamisohjeen voimaantuloa, pelastustoimen yhteistyöalueen keskinäistä avunantoa koskevien suunnitelmien sekä HIKLU-alueen johtamisohjeen valmistumista.

2.4.2. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnittelu

Vuoden 2025 aikana voimaan tullut uusi pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ohjaa pelastuslaissa (379/2011) ja pelastustoimen suunnitelma-asetuksessa (1363/2018) asetettuja suunnitteluvaatimuksia. Uudistettua ohjetta on täydennetty ja tarkennettu siten, että toimintavalmiuden suunnittelu ja toteuman seuranta asettuu yhtenäisemmäksi osaksi toimintaympäristö- ja riskianalyysiä sekä onnettomuuksien ehkäisytyötä. Tavoitteena on myös, että toiminnan ja tietojen seuranta olisi valtakunnallisesti yhdenmukaista. Uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen siirtymäaika päättyi vuoden 2025 lopussa.

Parhaiten suunnittelun tavoitteet toteutuvat kirjaamalla asiat erilliseen toimintavalmiussuunnitelmaan. Siten suunnittelun kokonaisuus pysyy eheänä ja vähintään vuosittain tehtävän päivitystyön toteuttaminen mahdollistuu paremmin.

Muu tieto

Lupa- ja valvontavirasto teki huhti-toukokuussa 2026 selvityksen toimintavalmiussuunnittelun tilanteesta. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen antaman tiedon mukaan toimintavalmiuden suunnittelu ei ole kaikilta osin toteutunut riittävässä laajuudessa ja tarkkuudella. Isoimmat puutteet ovat ensimmäisen vasteen, tehtävän edellyttämän pelastustoiminnan sekä laajamittaisen pelastustoiminnan suunnittelussa sekä havaittujen poikkeamien korjaamisessa. Toimintavalmiuden suunnittelun asiakirjat ovat jatkossa pääosin koottu yhdeksi toimintavalmiussuunnitelma-asiakirjaksi. Taulukossa 10 on hyvinvointialueen antamat tiedot siten, että suunnittelun alkuvaiheessa olevien osa-alueiden valmiusasteen on arvioitu olevan kolmasosa ja suunnittelun loppuvaiheessa olevien osa-alueiden kaksi kolmannesta. Taulukossa on mukana vain ne osa-alueet, jotka tuli olla huomioituna vuodelle 2026 tehdyissä suunnitelmissa.

Toimintavalmiussuunnittelun tilanne Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella²⁰

Taulukko 10: Toimintavalmiuden suunnitelmien valmiusaste huhti- toukokuussa 2026

	Suunnitelmien valmiusaste
Toimintavalmius tavanomaisia onnettomuuksia varten	56 %
Laajamittaisten onnettomuuksien toimintavalmius	67 %
Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen toimintavalmius	100 %
Muu toimintavalmius	56 %
Suunnitelma toimintavalmiuden kehittämisestä	0 %
Yhteensä	50 %

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen siirtymäaika päättyi vuoden 2025 lopussa ja suunnitelmien tulisi olla ohjeen mukaisia.

Suunnittelussa on vielä osittaista kehitystarvetta. Erillinen toimintavalmiussuunnitelma on jatkossa käytössä.

²⁰ Lupa- ja valvontaviraston teemavalvonta 2026. Ei julkaistu

2.4.3. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden onnettomuuden varalle suunnitelma pelastustoiminnan johtamisesta ja muusta pelastustoiminnasta. Tätä suunnitelmaa kutsutaan ulkoiseksi pelastussuunnitelmaksi. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on ydinenergialaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Muu tieto

Lupa- ja valvontaviraston tekemän valvonnan tietojen mukaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella oli kahdeksan pelastuslain 48 §:n mukaista erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta ja ylläpidettävänä kahdeksan ulkoista pelastussuunnitelmaa vuoden 2025 lopussa.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella oli päivitettävänä kaksi ulkoista pelastussuunnitelmaa vuoden 2025 aikana. Ulkoisten pelastussuunnitelmien päivitykset eivät toteutuneet kaikilta osin voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti. Yhden suunnitelman päivitys viivästyi sille asetetusta määräajasta. Pelastuslaitoksella ei ollut päivitettävänä ulkoisesta pelastussuunnitelmasta laadittavia turvallisuustiedotteita vuoden aikana.

Ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoituksia järjestettiin pelastuslaitoksen alueella kahdessa kohteessa. Harjoitukset järjestettiin kahtena eri suuronnettomuusharjoituksena. Harjoitukset toteutuivat voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti, mutta harjoitusten raportteja ei toimitettu arvioitavaksi niille asetetussa kolmen kuukauden määräajassa. Pelastuslaitosta on ollut tarpeen muistuttaa ulkoisten pelastussuunnitelmien ja harjoitusraporttien lakisääteisistä määräajoista vuoden aikana.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella on kahdeksan erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta, joista kahdessa tuli päivittää ulkoinen pelastussuunnitelma ja kahdessa järjestää suuronnettomuusharjoitus vuonna 2025. Ulkoisesta pelastussuunnitelmasta laadittavia turvallisuustiedotteita ei ollut päivitettävänä vuoden aikana

Ulkoiset pelastussuunnitelmat eivät ole kaikilta osin laadittu ja päivitetty lain edellyttämässä aikataulussa.

Ulkoisten pelastussuunnitelmien testaaminen harjoituksilla ei ole kaikilta osin toteutunut lain edellyttämällä tavalla.

Suunnitelmista tiedottamista ei tapahtunut vuoden aikana.

Puutteet ulkoisissa pelastussuunnitelmissa, niitä koskevissa harjoituksissa ja tiedottamisessa ovat olleet vähäisiä. Suunnitelmille ja harjoitusraporteille asetettuja määräaikoja ei ole noudatettu. Asiakirjoja ei ole toimitettu ajallaan valvovan viranomaisen arvioitavaksi.

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisten pelastussuunnitelmien päivitys- ja harjoitteluprosessin hallinnoinnissa on puutteita. Keskeisimpänä kehitystarpeena on UPS-prosessin keskitetyn ohjauksen kehittäminen.

Arvio pelastustoiminnan suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoimen suunnitelmien tarve Länsi-Uudellamaalla on tunnistettu, ja suunnitelmakokonaisuus on rakenteeltaan selkeä ja kattava. Suunnittelua ohjaavien valtakunnallisten ja alueellisten linjausten keskeneräisyys vaikuttaa kuitenkin suunnittelun etenemiseen. Suunnitelmien yhdenmukaisuutta suhteessa uusiin ohjeisiin tulee vielä varmistaa.
- Suunnitelmien saatavuus on pääosin hyvä, mutta niiden ajantasaisuudessa ja toimeenpanossa on puutteita. Ulkoisia pelastussuunnitelmia ei kaikilta osin ole laadittu ja päivitetty säädösten mukaisesti, eikä niiden testaaminen harjoituksilla ole toteutunut vaatimusten edellyttämällä tavalla. Lisäksi suunnitelmien toimittamisessa valvovalle viranomaiselle on esiintynyt viiveitä.
- Keskeiset kehitystarpeet liittyvät suunnitelmien ajantasaisuuden ja vaatimustenmukaisuuden varmistamiseen sekä erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden suunnittelu- ja harjoitusprosessin hallinnan parantamiseen. Erityisesti prosessien keskitettyä ohjausta tulee vahvistaa, jotta suunnitelmien laadinta, päivitys ja harjoittelu toteutuvat systemaattisesti.
- Kokonaisuutena suunnitelmajärjestelmä on rakenteellisesti toimiva. Kehitystarpeet liittyvät toimeenpanon varmistamiseen ja keskitetyn ohjauksen vahvistamiseen.

3. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta. Arvioinnin painopiste on sopimuspalokuntien ja sivutoimisten tuottamissa palveluissa.

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Vapaaehtoisten sekä sivutoimisten ja sopimuspalokuntien toiminta pelastustoimen palvelujen tuottamisessa perustuu aina hyvinvointialueen ja toisen osapuolen tekemään sopimukseen. Tämä arviointi perustuu vain hyvinvointialueen selvityksessä antamiin tietoihin sekä Lupa- ja valvontaviraston hakemiin tilastoihin.

3.1. Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

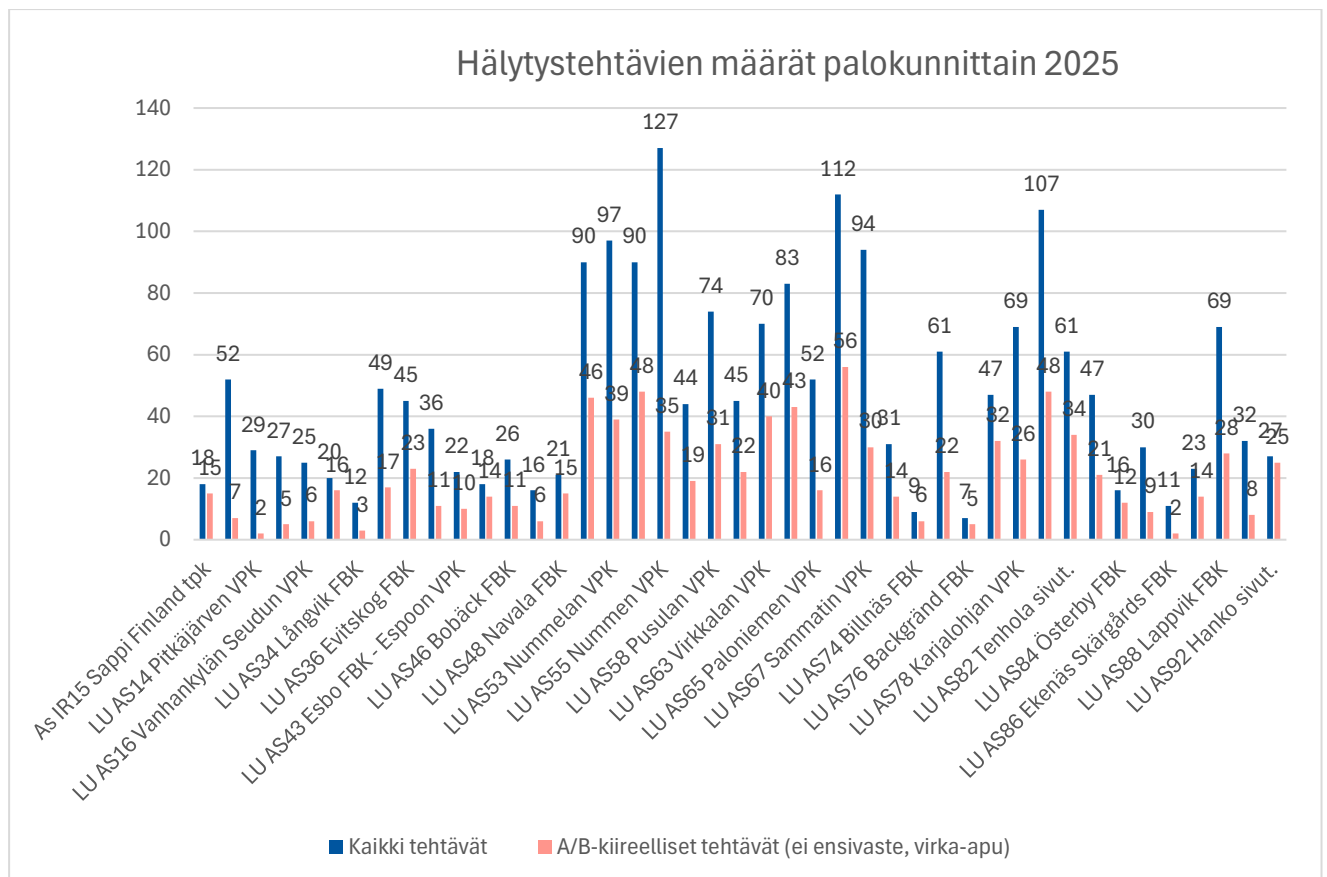
Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella perustuu sopimuspalokuntien, sivutoimisen henkilöstön ja muiden vapaaehtoisten käyttöön pelastustoimen palveluissa. Sopimuspalokuntien rooli on merkittävä erityisesti harvaan asutuilla alueilla ensilähdön palokuntina ja kaupunkialueilla tukitehtävissä. Sopimuspalokuntien lisäksi hyödynnetään muun muassa meri- ja järvipelastusyhdistyksiä, pelastuskoiria ja radioamatöörejä. Selvityksen mukaan henkilöstön määrä on säilynyt operatiivisten tarpeiden mukaisena.

Muu tieto

Lupa- ja valvontavirasto on tehnyt Pronto-tietoihin perustuvaa palokuntakohtaista toimintavalmiuksien tarkastelua. Kuvassa 7 on hälytyslukumääriä palokunnittain ja kuvassa 8 palokuntien henkilökeskivahvuutta A- ja B-kiireellisillä hälytystehtävillä. Tehdyssä tarkastelussa on havaittu, että 10 palokuntaa 42:sta ei saa muodostettua keskimäärin pelastusryhmää (4 henkilöä) A ja B-kiireisille tehtäville. Palokuntien henkilökeskivahvuus on laskenut Länsi-Uudellamaalla kuvan 8 mukaisesti vuonna 2025 valtakunnallisen keskiarvon (4,5 hlö) alle 4,3 henkilöön. Niin sanottuja nollalähtöjä, eli hälytysten lukumäärä, jolloin hälytetystä palokunnasta ei ole yhtään lähtijää tehtävälle, on ollut vuonna 2025 4,7 prosenttia hälytyksistä (valtakunnallisesti 3,2 prosenttia).

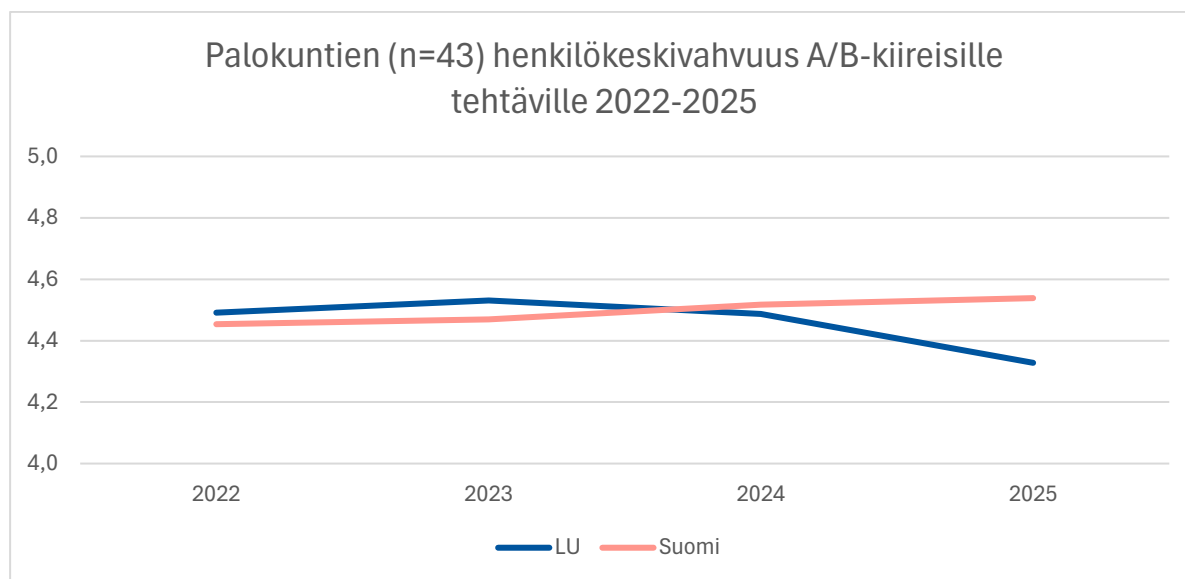
Hälytystehtävien määrät palokunnittain Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella²¹



Kuva 7: Hälytystehtävien määrät palokunnittain vuonna 2025

²¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 18.3.2026.

Palokuntien henkilökeskivahvuus Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella²²



Kuva 8: Palokuntien henkilökeskivahvuus A/B-kiireellisille tehtäville vuosina 2022–2025. Vertailuna valtakunnallinen keskiarvo, n=673.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Sopimuspalokuntien rooli pelastustoimen palveluntuottajina on Länsi-Uudellamaalla keskeinen. Palokuntien keskimääräinen lähtövahvuus A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäville on hieman laskenut vuonna 2025. Alueella tulee kiinnittää huomiota erityisesti sellaisten palokuntien henkilöstöresurssiin, joissa hälytysosallistujamäärät ovat alle pelastusryhmän ja laskusuuntaisia.

²² Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 18.3.2026. Tilasto kuvaa palokuntien kykyä vastata kiireellisiin A- ja B-luokan pelastustoimen tehtäviin sammutus- tai säiliösammutusautolla. Tilastossa on huomioitu ne tehtävät, joissa on hälytetty asemapaikalta sammutusyksikkö tai säiliösammutusyksikkö ja joissa vähintään yksi yksikkö joltakin paloasemalta on mennyt A- tai B-kiireellisenä kohteeseen. Tilastossa on huomioitu aseman kokonaisvahvuus (ml. reservi), mutta puutteet kirjaamisessa voivat esimerkiksi kasvattaa nollalähtöjen tai laskea aseman kokonaishenkilövahvuuden määrää.

3.2. Pelastustoimen sivutoimisen ja sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksessä todetaan, että vapaaehtoistoiminnan edistämisen kehittämistarpeena on tunnistettu entistä laajempi yhteistyö paikallisten järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa sekä järjestöyhteistyön strategisempi hyödyntäminen turvallisuusviestinnässä. Sopimuspalokuntien rooli turvallisuusviestinnässä on ollut merkittävä ja asetetut tavoitteet on saavutettu. Sopimuspalokuntien sopimukset ovat päivitettävänä. Palokunnille hankintaan ja koulutetaan kalustoa, jonka avulla sammutus- ja pelastustoimintaa voidaan aloittaa myös ilman savusukellusta. Sopimuspalokuntia tuetaan toimintakyvyn testaamisessa sekä palokuntien erikoistumistoiveita pyritään huomioimaan.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksessä sopimuspalokuntatoiminnan ja muun vapaaehtoistoiminnan edistämisestä päätetään, että sopimuspalokuntien kanssa ylläpidetään ja seurataan voimassa olevia palokuntasopimuksia yhteistyössä, niille tarjotaan laadukasta ja ajantasaista kalustoa, henkilöstöresurssien hallintaa kehitetään ja koulutusta järjestetään yhteistyössä Pelastusopiston ja alan järjestöjen kanssa Pelastusopiston vapaaehtoisten koulutussuunnitelman mukaisesti. Lisäksi sopimuspalokuntien turvallisuusviestintää tuetaan koulutuksella ja materiaalilla, sopimuspalokuntalaisia hyödynnetään turvallisuusviestinnässä ja heidän kykyään tuottaa sopimusten mukaista turvallisuusviestintää tuetaan.

Muun vapaaehtoistoiminnan osalta päätetään yhteistyön tekemisestä ja kehittämisestä järjestöjen kanssa sekä siitä, että vapaaehtoistoimijoita hyödynnetään pelastustoimen palveluiden tuottamisessa. Samalla kehittämistarpeina korostetaan sopimuspalokuntien toimintaedellytysten, osaamisen sekä sammutus- ja savusukellusvalmiuden tukemista ja kehittämistä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alueen antaman selvityksen mukaan alue edistää pelastustoimen vapaaehtoistoimintaa tarpeiden ja suunnitelmien mukaisesti.

3.3. Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä käsitellään pelastustoimen henkilöstön fyysisen toimintakyvyn ja terveydentilan seuranta osana palvelujen laatua ja toimintavalmiuden turvaamista. Selvityksen mukaan fyysisen toimintakyvyn arvioinnit toteutuvat valtakunnallisten ohjeistusten mukaisesti.

Muu tieto

Aluehallintoviraston edellisen arvioinnin mukaan hyvinvointialue on lähtenyt oikeansuuntaisesti kehittämään terveystarkastuksien järjestämistä kaikille pelastustoimintaan osallistuville huolimatta siitä, että palvelutasopäätöksessä kehittämistarpeita ei ilmoiteta olevan. Asiakohtaa edistetään kokeiluna joidenkin sopimuspalokuntien avulla.

Palvelutasopäätöksen päätösosuuuden mukaan hyvinvointialueella ylläpidetään palokuntasopimuksiin sisältyvät lakien mukaiset terveysterveystarpeet.

Palvelutasopäätöksen muun tekstiosuuden mukaan tavoitteena on ylläpitää palokuntasopimuksiin sisältyvät lakien mukaiset työterveyspalvelut.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Sivutoimisen henkilöstön sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan työterveystarkastukset on järjestetty vaatimusten mukaisesti hyvinvointialueella vuonna 2025.

3.4. Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvilta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvilta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue on selvityksessään merkinnyt koulutusta koskevat tiedot salassa pidättäviksi. Alueella vaaditaan sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvasta henkilöltä Pelastusopiston opetussuunnitelman mukaista koulutusta. Koulutusta tuotetaan yhdessä pelastusliittojen ja sopimuspalokuntien kanssa. Alue pyrkii kehittämään palokuntalaisten osaamista ja koulutusta sekä edistää yhteistoiminta vapaaehtoistoimijoiden kanssa.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus järjestetään Pelastusopiston opetussuunnitelman sekä vapaaehtoisten koulutussuunnitelman mukaisena perus-, lisä- ja täydennyskoulutuksena yhteistyössä Pelastusopiston ja alan järjestöjen kanssa. Lisäksi koulutusvaatimusten toteutumista seurataan vuosittain, osallistuminen koulutuksiin pyritään mahdollistamaan resurssien puitteissa, fyysistä toimintakykyä ja savusukellusvalmiutta ylläpidetään sekä sopimuspalokuntien turvallisuusviestintäosaamista tuetaan koulutuksella ja materiaalilla.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alueen antamien tietojen mukaan sivutoimisen ja sopimushenkilöstön koulutus toteutuu alueella tarvetta vastaavasti ja suunnitelmien mukaisesti.



Arvio pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarve Länsi-Uudellamaalla on merkittävä, ja sopimuspalkokunnilla on keskeinen rooli pelastustoimen palvelutuotannossa. Havaittu lievä lasku lähtövahvuuksissa korostaa tarvetta varmistaa riittävä henkilöstöresurssi erityisesti niissä palokunnissa, joissa hälytysosallistuminen on alle tavoitetason tai laskeva.
- Vapaaehtoisten saatavuus on kokonaisuutena tyydyttävä, ja toiminnan edellytykset ovat pääosin kunnossa. Koulutus ja työterveyshuolto toteutuvat suunnitelmien ja vaatimusten mukaisesti, ja vapaaehtoistoiminnan edistäminen on järjestetty tavoitteellisesti.
- Keskeiset kehitystarpeet liittyvät henkilöstöresurssien riittävyyden varmistamiseen sopimuspalkokunnissa sekä osallistumisaktiivisuuden ylläpitämiseen ja vahvistamiseen.
- Huomioitavaa, että tietojen salassapito poikkeaa muista alueista ja heikentää toiminnan arvioitavuutta, mikä tulisi huomioida jatkossa.
- Kokonaisuutena vapaaehtoistoiminta on toimivaa ja rakenteellisesti kunnossa, mutta sen jatkuvuus edellyttää henkilöstöresurssien seurantaa sekä arvioitavuuden parantamista.
- Alue on selvityksessään merkinnyt vapaaehtoistoimintaa liittyvät tiedot salassa pidettäväksi, mikä poikkeaa kaikista muista alueista.

4. Väestönsuojelun palvelut

Tässä luvussa arvioidaan väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehitystarvetta.

Pelastuslain mukaan pelastustoimen viranomaisen on varauduttava hoitamaan toimialaansa kuuluvat väestönsuojelutehtävät riittäväillä suunnitelmilla ja valmisteluilla. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

4.1. Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Turvallisuustilanteen heikentyminen on lisännyt pelastuslaitoksen poikkeusoloihin varautumisen kehittämistarvetta sekä edellyttänyt evakuointisuunnitelmien ja uhka-arvioihin perustuvan suunnittelun tarkistamista.

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun resursseina oli yksi palopäällikkö ja kaksi suunnittelijaa, lisäksi käytettävissä oli johtavan palotarkastajan työajasta noin 33 prosenttia. Vuosi 2025 oli haasteellinen henkilöstöresurssin osalta, palopäällikön virka oli avoinna ja hoidettuna sijaisresurssilla oman toimen ohessa sekä suunnittelijan virka oli täyttämättä useita kuukausia.

Korjausvelkaa suunnittelutyössä on tunnistettu, eikä pitkäjänteiseen kehitystyöhön ole ollut resurssia. Henkilöstöresurssin vajauksen vuoksi suunnitelmien päivitykset ovat viivästyneet suunnitellusta aikataulusta. Suunnitelmien perehdyttäminen henkilöstölle ei ole edennyt samasta syystä myöskään suunnitellussa aikataulussa. Pelastuslaitos toteaaakin, että resurssin puutteen vuoksi kaikkiin vuoden 2025 tavoitteisiin ei päästy.

Väestönsuojelun yhteistyöryhmän asetuksen mukainen valmistelu aloitettiin vuonna 2024 ja resurssipulan vuoksi se saatiin loppuun 2025. Yhteistyöryhmä aloitti toimintansa joulukuussa 2025. Varautumisen resurssein osallistuttiin myös merkittävällä työpanoksella MOMEVA-harjoituksen järjestämiseen Hangossa syksyllä 2025.

Varautumisen osalta on myös viestitty henkilöstölle, ja henkilöstön suoritettavissa on ollut pelastuslaitoksen oma varautumisen peruskurssi etäopintoina. Kansalaisille on viestitty varautumisaiheista osana pelastuslaitoksen viestintää.

Muu tieto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toteutti teemavalvonnan pelastuslaitosten riskianalyyseistä loppuvuonna 2025. Valvontaraportin johtopäätöksissä²³ Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksesta todetaan, että pelastuslaitoksen palvelutason mukaisesti pelastustoimen palvelujen saatavuus tulee varmistaa kaikissa tilanteissa. Tarkempaa palvelutason mahdollista muutosta ei kuitenkaan ole kuvattu palvelutasopäätöksessä, mutta tarkempi tarkastelu, joka sisältää myös poikkeusolojen aikaisten tehtävien priorisointia, on ilmoitettu olleen työn alla. Palvelutasopäätöksessä niin ikään valmiuslain 3 § tarkoitettuja poikkeusoloja on käsitelty vain sodan ajalta väestönsuojeluun varautumiseen liittyen, mutta muita poikkeusoloja ei ole käsitelty.

Normaaliolojen ja häiriötilanneuhkien arvioinnissa on otettu huomioon kansallisen ja alueellisen riskiarvion tulokset ja näiden perustella paikallisia vaikutuksia on pohdittu kattavasti alueellisesta näkökulmasta, mutta ei kuitenkaan pelastuslaitoskohtaisesta tarkastelunäkökulmasta. Asiaa tullaan tarkastelemaan kriittisten toimintojen osalta skenaariokohtaisesti osana jatkuvuudenhallintasuunnitelmaa ja myös HIKLU-yhteistyössä.

²³ Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvonnan johtopäätökset Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen riskianalyysistä, ESAVI/34226/2025.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun resurssien ilmoitetaan olleen alle tavoitetason vuoden 2025 aikana. Resurssitilanne on korjautunut selvityksen antamiseen mennessä.

Väestönsuojelutehtävien edellyttämä suunnittelutarve on tunnistettu. Suunnittelutarve on kasvanut turvallisuusympäristön muutosten myötä merkittävässä määrin. Lisäksi keskushallinnolta saadun uuden ohjeistuksen mukaisten suunnitelmien laatiminen ja päivittäminen on lisännyt suunnittelutarvetta vuonna 2025.

Väestönsuojelutehtävien edellyttämä suunnitelmakokonaisuuden voidaan arvioida vastaavan alueella esiintyviä riskejä ja uhkia sekä lainsäädännön edellyttämää tasoa. Suunnitelmien alueellinen yhdenmukaisuus ei ole vielä täysin saavutettu, mutta HIKLU-yhteistyö ja YT-alueyhteistyö ovat käynnissä. Suunnitteluresurssit eivät vuonna 2025 olleet riittävät tavoitellun suunnitelmakokonaisuuden laatimisen ja ylläpitämiseen sekä päivitysten toteutumiseen. Näin ollen pelastuslaitos ei yltänyt kaikkiin vuositavoitteisiinsa.

Suunnitelmien laatu on tasalaatuista. Dokumentoinnin systematiikassa ei tunnisteta olevan puutteita.

Yleisellä tasolla voidaan todeta, että resurssien ja osaamisen vahvistaminen on keskeistä suunnittelutyön laadun kehittämisessä.

4.2. Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien ja toiminnan yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii vastuullaan olevien väestönsuojelutehtävien toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuonna 2025 kuntakohtaisten evakuointisuunnitelmien laatimisessa ei päästy tavoitteeseen henkilöstöresurssien vuoksi.

Valmiuden, varautumisen ja väestönsuojelun yhteistyöryhmä aloitti toimintansa 2025, jonka osana tullaan tekemään suunnitelmien yhteensovittamista. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos järjesti alueen kunnille alueellisen varautumisen tapaamisen, jossa keskusteltiin suunnitteluyhteistyöstä ja kuultiin asiantuntijaluentoja, joista on tukea kuntien varautumisen suunnittelussa. HIKLU-yhteistyössä tehtiin Uudenmaan pelastuslaitosten alueen sodan ajan uhka-arvio.

Antamassaan selvityksessä pelastuslaitos ei tuo esille vastuiden ja roolien selkeyttä yhteensovittamisen tilasta. Väestönsuojelun yhteistyöryhmän käsittelemien aiheiden tai suunnitelmien etenemisen tilaa ja tiedonvaihdon toimivuutta ei pystytä saatujen tietojen pohjalta arvioimaan. Pelastuslaitos kuvaa yhteistyötä muiden Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa, jonka osana yhteensovittaminen naapuripelastuslaitosten kanssa toteutuu tiiviisti. Niin ikään kuntayhteistyötä tehdään suunnittelutasolla, vaikkei yhteistyösopimuksia kuntien kanssa ole laadittu. Yhteistyötä puolustusvoimien kanssa kuvataan ongelmattomaksi ja tarvittava tietojen vaihto on säännöllistä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Yhteensovittamisen tarve on merkittävä erityisesti pelastustoimen ja kuntien rajapinnoissa. Tarve vahvistaa yhteistä suunnittelurakennetta korostuu, jotta suunnitelmat muodostavat yhdenmukaisen kokonaisuuden.

Yhteensovittamisen resurssit ja rakenteet arvioidaan olevan riittäviä. Toiminta on käynnistynyt väestönsuojelun yhteistyöryhmässä vuoden 2025 aikana. Suunnitelmien saatavuudessa ei tunnisteta olevan puutteita. Yhteistyö on systemaattista ja sen toteutus kohtaa tavoitteet.

Yhteensovittamisen laatu on tavoitteiden mukaista. Dokumentointi on laadukasta. Tiedonvaihdon prosesseissa ei tule esille ole puutteita.

Yhteensovittamisen rakenteita tulee ylläpitää, jotta toiminta on säännöllistä ja ohjattua. Yhteistoiminnan tavoitteita tulee aika ajoin tarkentaa ja tiedonvaihtoa tulee kehittää osaksi vakiintunutta prosessia. Seuraava askel kehittämisessä voisi olla Etelä-Suomen yhteistyöalueen ulkopuolisten naapurialueen pelastuslaitosten kanssa käynnistettävä suunnitelmien yhteensovittamisen niin hyvinvointialue kuin yhteistyöaluetasoisestikin.

4.3. Hyvinvointialueen pelastustoimen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen vastuulle kuuluvien väestönsuojelutehtävien toteuttaminen edellyttää riittävän väestönsuojeluorganisaation määrittämistä. Tämä sisältää tarvittavan henkilöstön (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittelyn ja varaamisen sekä näitä koskevien suunnitelmien laatimisen ja säännöllisen päivittämisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan väestönsuojeluorganisaation määrittäminen on viivästynyt johtuen resurssipulasta. Muun suunnittelutyön lisäksi mm. sortuma- ja rauniopelastuksen suorituskykyä kehitetään tulevina vuosina. Vuonna 2025 varattiin sopimuskumppanin kalustoa ja henkilöstöä tätä suorituskykyä varten.

Arvioinnissa ei pystytä saadun selvityksen perusteella ottamaan kantaa johtamis- ja vastuurakenteeseen tai johto- ja erityishenkilöstön riittävyyteen.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alueen riskien edellyttämän väestönsuojeluorganisaation tarve on tunnistettu ja se kattaa ainakin johtamisen ja muodostelmat. Määritelty tarve organisaatorakenteelle voidaan arvioida olevan riittävä alueen väestönsuojelutehtävien laajuuteen verrattuna.

Henkilöstön saatavuudesta ei ilmene tietoja, joten sen saatavuuden arviointia ei voida toteuttaa. Organisaation eri roolien henkilöstöä ei pystytä saatavilla olevan selvityksen perusteella arvioida.

Organisaation määrittelyssä ja roolien selkeydessä ei pystytä antamaan arviota, mutta joitakin puutteita on pelastuslaitoksen ilmoittaessa, ettei vuositavoitteisiin organisaation määrittelyssä päästy. Väestönsuojelun tehtäväkuvien dokumentointia ei pystytä arvioimaan.

Henkilöstöresurssien vahvistaminen ja avaintehtävien osaamisvaatimusten tarkentaminen ovat keskeisiä. Organisaation rakenteen selkeyttä ja yhteyttä väestönsuojelutehtävien kokonaisuuteen tulee edelleen kehittää.

4.4. Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien toteuttaminen edellyttää periaatteiden määrittämistä sille, miten väestönsuojeluorganisaation henkilöstö ja tarvittavat tilat varataan ja kuinka usein näitä koskevat suunnitelmat päivitetään. Varautumiseen sisältyy päätoimisen, sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön henkilövaraamisen sekä pelastuslaitoksen omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaaminen poikkeusolojen tehtäviä hoitamiseen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan henkilöstön ja kaluston varaaminen on ollut ajan tasalla ja viimeisin päivitys on tehty vuonna 2025. Kaluston osalta on myös tehty varauksia ulkopuolisen sopimuskumppanin suorituskykyyn kaluston ja henkilöstön osalta.

Pelastuslaitoksella on edelleen panostettu paloasemien 72 tuntia kattavaan materiaaliseen varautumiseen. Vakinaisille asemille on järjestetty varavettä ja muonaa siten, että asemalla työskentelevä henkilöstö pystyy toimimaan myös häiriötilanteessa. Paloasemien 72 tuntia kattavaa varautumista kehitettiin edelleen vuonna 2025.

Pelastuslaitoksen materiaalipalvelut ovat tunnistaneet kriittisiä palveluntarjoajia, joiden kanssa on tarkoitus aloittaa keskustelut toimintojen käytettävyydestä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Merkittävimmät puutteet liittyvät materiaalsen varautumisen yksittäisten materiaalien tarpeen tunnistamiseen, varastointiin ja tilaratkaisuihin liittyen. Materiaalihallinnan yhteydessä on tunnistettu uusia tarpeita ja haasteita jatkuvuudenhallinnassa. Pelastuslaitos nostaa esille yhteistyöaluekohtaiset yhteishankinnat uutena kehittämiskohtana sekä kansallisen ohjauksen tarpeen esimerkiksi suojavaarusteita koskien.

Henkilöstön, sopimushenkilöstön ja pelastuslaitoksen kaluston varaukset ovat ajan tasalla. Tiloja ei pystytä tällä hetkellä kansallisesti varaamaan, sillä mekanismi ja ohjeistus tähän puuttuvat.

Vuoden 2025 aikana on pystytty tekemään myös ulkopuolisten suorituskykyjen varaamista (erityiskalusto) poikkeusoloihin sisältäen sekä kalustoa että siihen liittyvää ammattitaitoista henkilöstöä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Varaustarve on yhtäläinen suunnittelun kanssa ja se kattaa henkilöstön ja kaluston riskiperusteisesti ja poikkeusolojen skenaarioiden mukaan. Tilojen varauksia ei ole tehty johtuen kansallisen varausmekanismin ja ohjeistuksen puutteesta.

Henkilöstövarausten saatavuus on hyvä samoin kuin kaluston. Ulkopuolisten resurssien (esim. kuljetus, työkoneet) saatavuus on varmistettu sopimuksin. Ulkopuolisten resurssien kattavuudesta tunnistettuun tarpeeseen verrattuna ei saadun selvityksen perusteella pysytä tekemään arviota.

Varausten ajantasaisuudessa ja todentamisessa ei tunnisteta olevan eroja. Kaluston kunnossapidon ja elinkaarisuunnittelun dokumentointi on riittävää ja toimii prosessinomaisesti.

Materiaali- ja kalustovarauksille tulee määritellä systemaattinen elinkaarimalli ja selkeä priorisointi yhtenäisesti muun kaluston kanssa. Tilaresurssien osalta, vaikka kansallista mallia ei ole, tilojen käytettävyys yhteistyöviranomaisten kesken tulee varmistaa esimerkiksi väestönsuojelun yhteistyöryhmän kautta.

4.5. Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulle kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiselle vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely sekä näihin perustuvien toimenpiteiden suunnittelu muodostavat väestönsuojelutehtävien koulutusohjelman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella on tunnistettu, että koko henkilöstön väestönsuojelun osaamisen perusteita tulee vahvistaa tunnistetun erityishenkilöstön lisäksi. Vuoteen 2025 mennessä 84 prosenttia Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstöstä on käynyt väestönsuojelun peruskurssin, joka on kehitetty sisäiseksi koulutukseksi Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen tarpeisiin. Tavoitteena on, että kurssi kuuluu jokaisen uuden työntekijän perehdytykseen. Henkilöstöä on

suunnitelmallisesti koulutettu myös Pelastusopiston tarjoamilla väestönsuojelun ja varautumisen kursseilla. Sopimushenkilöstölle on tarjottu väestönsuojelun peruskurssia virtuaalisesti. Kurssia on tarjottu myös hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen hyödynnettäväksi.

Sodan ajan uhka-arvio ja pelastuslaitoksen jatkuvuudenhallintasuunnitelma toimivat pohjana väestönsuojelutehtäviin tarvittavan osaamisen varmistamiselle ja lisäksi alueen sisäiselle suunnittelulle.

*Pelastuslaitos
kouluttaa
henkilöstöään
sisällyttämällä
väestönsuojelu-
tehtävät uuden
työntekijän
perehdytykseen.*

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Koulutus- ja harjoitustarve voidaan katsoa kasvaneen, kun pelastuslaitoksen koulutusjärjestelmää on laajennettu uusille henkilöstöryhmille ja uusille varatehtäviin. Avainroolien henkilöstöä varten on tehty myös uudenlaista suunnittelutyötä. Tarve vahvistaa roolikohtaista osaamista on ilmeinen. Myös kuntien yhteyshenkilöiden kouluttaminen on kasvattanut koulutus- ja harjoitustarvetta.

Koulutuksen saatavuus on hyvää ja pelastuslaitos onkin laatinut oman koulutuksen, jonka kattavuus henkilöstöstä on jo yli 80 prosenttia. Koulutus pyritään sisällyttämään perehdytyskoulutukseen. Harjoituksiin osallistuminen on toteutunut suunnitellusti ja se parantaa niin osaamista kuin suunnittelutyön kattavuuden ja ajantasaisuuden osalta havaintojen tekemistäkin.

Koulutuksen taso täsmää asetettuihin tavoitteisiin. Osaamisen arviointimenettelyjä ei pelastuslaitoksen selvityksessä kuvata, joten niiden selkeyttä ja suunnitelmallisuutta ei pystytä arvioimaan. Tavoitteet osaamisen arviointimenettelyssä tulee olla yhdenmukaiset ja systemaattiset.

Koulutusjärjestelmän systematisointia, sisältöjen yhdenmukaistamista ja seuraamisen vahvistamista suositellaan. Harjoitustoimintaa tulee asteittain laajentaa kattamaan kaikki kriittiset tehtäväkokonaisuudet.

4.6. Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan poikkeusolojen johtamistilojen osalta on edelleen puutteita. Aluehallintovirasto (nykyisin Lupa- ja valvontavirasto) on antanut asiantuntija-arvionsa perusteella puutteista korjausmääräyksen. Puutteet on tunnistettu ja sen ratkaisua on priorisoitu pelastuslaitoksella. Puutteet ovat osana hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelmaa ja tilaohjelmaa sekä kirjattu myös pelastuslaitoksen investointisuunnitelmaan. Pelastuslaitos on varautunut toimimaan poikkeusoloissa täysvalmiudessa pitkäkestoisesti. Myös sopimuspälokuntahenkilöstön pitkäkestoisempaa käytettävyyttä on pyritty edistämään.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alueella on tunnistettu ja työstetty tarvetta kehittää suojattuja, teknisesti toimintavarmoja johtamistiloja. Edelleen on kuitenkin johtamistiloihin liittyen puutteita, joista aluehallintovirasto on antanut aiemman asiantuntija-arvion pohjalta korjausmääräyksen. Puutteiden korjaaminen on keskeistä poikkeusolojen johtamiskyvyyden varmistamiseksi.

Johtamistilojen puutteen lisäksi johtamistilojen järjestelyt eivät kata kaikkia uhkaskenarioita. Teknisten järjestelmien toimintavarmuus ja viestiyhteyksien saatavuus ei näin ollen ole palvelutasopäätöksessä asetetun tavoitteen tasolla.

Johtamistilojen laatu ei ole tavoitellulla tasolla ja teknisessä varustelussa ja toimintavarmuudessa on edelleen kehittämiskohteita. Tilojen käytettävyys ei tue pitkäkestoista operatiivista toimintaa.

Varajärjestelmien, viestiyhteyksien ja teknisen infrastruktuurin parantaminen on keskeistä poikkeusolojen johtamiskyvyn varmistamiseksi.

Arvio väestönsuojeluun varautumisen palvelujen tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Väestönsuojeluun varautumisen palveluiden tarve on tunnistettu, ja tarve kasvanut toimintaympäristön muutosten seurauksena. Suunnittelukokonaisuus vastaa pääosin alueen riskejä ja lainsäädännön vaatimuksia, mutta vuonna 2025 resurssien riittämättömyys on heikentänyt tavoitteiden saavuttamista. Suunnittelun laatu ja dokumentointi ovat kuitenkin hyvät, ja yhteensovittaminen toimii pääosin tavoitteiden mukaisesti.
- Palveluiden saatavuus on kokonaisuutena melko hyvä, mutta siihen liittyy epävarmuutta yksittäisten osa-alueiden osalta. Henkilöstö- ja kalustoresurssien varaaminen on pääosin kunnossa, mutta tilaresurssien sekä joidenkin ulkoisten resurssien riittävyyttä ei voida arvioida kattavasti. Väestönsuojeluorganisaation rakenteen ja henkilöstön osalta arviointia heikentävät tietopuutteet. Koulutus ja harjoitustoiminta ovat kehittyneet ja saatavuudeltaan hyvällä tasolla, mutta osaamisen arviointi ja koulutusjärjestelmän systematiikka kaipaavat vahvistamista. Johtamisjärjestelyissä on tunnistettu puutteita erityisesti tilojen, varajärjestelmien ja teknisen toimintavarmuuden osalta.
- Kokonaisuutena väestönsuojeluun varautuminen on rakenteellisesti pääosin kunnossa ja kehitymässä, mutta toiminnan täysimääräinen toteutuminen edellyttää kehittämistoimien johdonmukaista toimeenpanoa. Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat resurssien riittävyyden varmistamiseen sekä johtamisjärjestelyjen ja tilaratkaisujen kehittämiseen.

5. Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

5.1. Investointien tarve

Hyvinvointialueen tulee valita pelastustoimen osasuunnitelmaan pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit sekä niitä vastaavat sopimukset. Lupa- ja valvontavirasto tehtävänä on arvioida pelastustoimen investointien tarvetta. Arviossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit ovat riskejä vastaavan palvelutason edellyttämiä.

*Etelä-Suomen
yhteistyöalueella
investointeja on
tarkasteltu
yhdessä, ja
yhteishankkeita
on tunnistettu.*

Hyvinvointialueen selvityksen ja pelastustoimen osainvestointisuunnitelman sisältämä tieto

Länsi-Uudenmaan pelastustoimen investointisuunnitelmassa vuosille 2027–2030 on esitetty pelastustoimen pysyviä vastaavia yhteensä 26,470 miljoonaa euroa sekä investointeja vastaavia sopimuksia 35,776 miljoonaa euroa. Pysyvät vastaavat kohdistuvat rakennuksiin 4,198 miljoonaa euroa ja laite- ja kalustohankintoihin 22,272 miljoonaa euroa, kun taas pelastustoimen varsinaisia ICT-investointeja ei ole osasuunnitelmassa esitetty lainkaan.

Alue on 15.6.2026 täydentänyt selvitystään kommentointimahdollisuuden yhteydessä. Täydennyksen mukaan investointisuunnittelu tapahtuu osana hyvinvointialueen taloussuunnittelua ja lainanottovaltuuden lisäksi tähän vaikuttaa pitkäaikaiset menot käyttötalouden puolella. ICT-investoinnit ja pitkäaikaiset ICT-menot ovat haasteellista arvioida erikseen, koska näkymä kansallisiin ratkaisuihin on vajaa. ICT:n osalta isompi haaste on ylläpitoon ja kehittämiseen tarvittavat resurssit kokonaisuutena.

Rakennukset

Rakennusinvestointien tarve kytketään asiakirjoissa paloasemaverkon kehittämiseen, vanhojen toimitilojen korvaamiseen sekä palvelujen yhdenvertaisuuden turvaamiseen, ja investointeja vastaavissa sopimuksissa on varauduttu erityisesti Masalan, Veikkolan ja Leppävaaran paloasemahankkeisiin sekä Otaniemen paloaseman rakentamisen jatkoon. Vuotuisessa selvityksessä toimintavalmiushaasteita ennakoidaan erityisesti Espoossa, Kirkkonummella ja Lohjalla, ja Otaniemen paloasemahankkeen todetaan olevan keskeinen keino poistaa osaa Espoon riskiruutujen puutteista.

Kalusto

Kalustoinvestointien tarvetta perustellaan ennen kaikkea vanhenevan kalustokannan korvaamisella, öljyntorjuntaveneiden ja muun öljyntorjuntakaluston uusimisella, raskaiden sammutus- ja säiliöautojen tarpeella sekä kevyemmällä maasto- ja kelirikkokalustolla. Vuotuisessa selvityksessä tuodaan lisäksi esiin, että kalustoinvestointivelka kasvaa, koska hankintoja on taloustilanteen vuoksi jouduttu perumaan tai siirtämään, ja erityisesti ympäristövahinkojen torjunnan kaluston todetaan vanhenevan suhteessa nykyisiin riskeihin.

ICT

ICT:n osalta vuotuinen selvitys tunnistaa useita toiminnallisia kehittämistarpeita, kuten uuden OE-tietojärjestelmän käyttöönoton, Pronton ja Kivijalan yhteensovituksen, KEJO-järjestelmän jalkautuksen, tiedolla johtamisen sekä uusien teknologioiden osaamistarpeet. Nämä eivät kuitenkaan näy pelastustoimen osasuunnitelmassa varsinaisina ICT-investointeina.

Muu tieto

Kustannusvaikuttavuusanalyysin mukaan vuoden 2027 pelastustoimen tilakori sisältää kaksi eri vuokrakohdetta hyvinvointialueen länsiosassa, joilla täydennetään pelastustoimen palveluverkkoa, ja että vuoden 2027 paloasemien investointikorin sitoumukset ovat yhteensä 17,4 miljoonaa euroa. Uusia paloasemia rakennetaan niille alueille, joissa väestömäärän, rakennuskannan tai onnettomuuksien määrän kehitys lisää riskejä ja nykyinen palveluverkko ei enää riitä. Tämä tukee aiempaa kuvaa palveluverkon kattavuuden parantamisesta ja paloasemaverkon kehittämisestä. Tarkempi kohdekohtainen kannattavuusanalyysi tehdään kuitenkin vasta hankesuunnittelun edetessä.

Kustannusvaikuttavuusanalyysin mukaan D-luokan öljyntorjunta-aluksen investointi on korvausinvestointi, jolla korvataan käyttöikänsä päässä oleva vene. Lisäksi analyysi täsmentää, että korvattava vene on yli 20 vuotta vanha, ja että merialueella öljyonnettomuuksien riski on kasvanut merkittävästi.

Arvio pelastustoimen investointien tarpeesta

Rakennusinvestointien tarve kytkeytyy paloasemaverkon kehittämiseen, toimintavalmiushaasteiden korjaamiseen ja palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen. Vahvin yksittäinen perustelu koskee Otaniemen paloasemaa, jonka yhteys Espoon riskialueiden tavoitettavuushaasteisiin kuvataan konkreettisesti. Muiden hankkeiden perustelut nojaavat palvelutasopäätökseen ja palveluverkon kehittämiseen, mutta jäävät kohdekohtaisesti yleisemmälle tasolle.

Kalustoinvestointien tarve perustuu korvausinvestointeihin, vanhenevaan ajoneuvo- ja öljyntorjuntakalustoon sekä toimintaympäristön muutoksiin, kuten uusiin energiamuotoihin, maastopaloriskeihin ja sammutusveden turvaamiseen. Tarpeen perustelu on vahvinta ajoneuvokaluston ja ympäristövahinkojen torjunnan osalta, joissa investointisuunnitelma ja vuotuinen selvitys osoittavat uusimistarvetta. Keskeiset korvaus- ja suorituskykytarpeet on huomioitu, vaikka nykykaluston tarkkaa tilaa koskevat tiedot ovat osin puutteellisia.

ICT-investoinnit eivät sisälly pelastustoimen osasuunnitelmaan, vaikka vuotuinen selvitys tunnistaa useita järjestelmä- ja tietojohdantatarpeita. Kehittämistarpeita kuvataan toiminnallisessa selvityksessä enemmän kuin investointisuunnitelmassa, ja rahoitus voi osin sisältyä käyttötalouteen.

Etelä-Suomen yhteistyöalueella investointeja on tarkasteltu yhdessä, ja mahdollisia yhteishankkeita on tunnistettu. Pelastustoimen rakennus-, kalusto- tai ICT-investoinneista ei kuitenkaan vielä yksilöidä, mitkä hankkeet toteutettaisiin kustannustehokkaimmin hyvinvointialueiden välisenä yhteistyönä.

5.2. Investointien vaikutukset

Hyvinvointialueen tulee osasuunnitelmassa arvioida investointien vaikutuksia pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen. Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on arvioida investointien vaikutuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen ja pelastustoimen osainvestointisuunnitelman sisältämä tieto

Investointisuunnitelman mukaan pelastustoimen investoinneilla pyritään varmistamaan, että palvelut pysyvät laadukkaina ja yhdenvertaisina koko Länsi-Uudenmaan alueella, että ajoneuvot ja laitteisto ovat ajanmukaisia ja toimivia sekä että uusilla toimitiloilla voidaan korvata vanhoja toimitiloja ja kasvattaa paloasemaverkostoa.

Vuotuisen selvityksen mukaan henkilöstöpula on vuonna 2025 heikentänyt 1+3-vahvuuden toteutumista kiireellisissä tehtävissä ja savusukellusvalmiutta, joten investointien vaikutus toimintavalmiuteen näyttäytyy myös välillisenä: kaluston ja asemaverkon kehittäminen tukee suorituskkyä, mutta ei yksin ratkaise henkilöstöstä johtuvia puutteita.

Rakennukset

Rakennusinvestointien vaikutukset liittyvät pääosin palveluverkoston ja toimintavalmiuteen. Otaniemen paloaseman, muiden uusien paloasemien sekä korvaavien tilahankkeiden arvioidaan tukevan riskialueiden tavoitettavuutta ja palvelujen yhdenvertaisuutta.

Kalusto

Kalustoinvestointien vaikutuksia heikentää asiakirja-aineistossa se, että nykyisen kaluston määrä-, ikä- ja kuntotietoja ei laajasti esitetä, jolloin suunniteltujen hankintojen suhteuttaminen kokonaistarpeeseen jää osin asiakirjan ulkopuolelle.

ICT

ICT-investointien vaikutusten arviointi jää erityisen niukaksi, koska pelastustoimen osasuunnitelmassa varsinaisia ICT-investointeja ei ole, vaikka vuotuinen selvitys osoittaa useita operatiivisia ja hallinnollisia digitalisaatio- ja järjestelmätarpeita.

Muu tieto

Kustannusvaikuttavuusanalyysin mukaan uusilla tilainvestoinneilla pyritään kasvattamaan palveluverkon kattavuutta ja vastaamaan palvelutasopäätöksen mukaisiin aikamääriin. Se ei kuitenkaan vielä esitä konkreettisesti, kuinka paljon tavoitettavuus paranee, mitä riskiruutuja hankkeet korjaavat tai miten kustannukset suhteutuvat muihin ratkaisuihin. Lisäksi analyysi toteaa nimenomaisesti, että tarkempi kohdekohtainen kannattavuusanalyysi ja vaikutusten taloudellinen arviointi tehdään myöhemmin hankesuunnittelussa.

Öljyntorjuntaveneen osalta vaikuttavuuskuva paranee hieman, mutta jää silti suppeaksi. Analyysi tuo aiempaa selkeämmin esiin, että hankinnan tavoitteena on kriittisen suorituskyvyn ylläpitäminen. Tämä on tärkeä lisä aiempaan nähden, koska se nimeää investoinnin vaikutukset suoraan eikä vain yleisenä kaluston uusimisena. Vaihtoehtoja käsittelevässä kohdassa todetaan, että hankinta tulee tehdä kriittisen suorituskyvyn ylläpitämiseksi, mutta analyysissä ei esimerkiksi vertailla omaa hankintaa, yhteiskäyttöön tai muuhun yhteistyöalueen sisäiseen ratkaisuun.

Arvio pelastustoimen investointien vaikutuksista

Rakennusinvestointien vaikutusarviot kytkeytyvät osin suoraan toimintavalmiushaasteisiin, kuten Otaniemen paloaseman tapauksessa. Muissa hankkeissa korostuvat paloasemaverkon kehittäminen, tilojen korvaaminen ja palvelujen yhdenvertainen saatavuus, mutta vaikutusten arviointi jää yleisluonteiseksi. Vaikutusten suunta on kuitenkin johdonmukainen suhteessa palvelutasopäätökseen ja toimintavalmiustarpeisiin.

Kalustoinvestointien vaikutukset esitetään yleispiirteisesti. Tavoitteena on ylläpitää suorituskkyä, varmistaa ajanmukainen kalusto sekä vastata erityisesti öljyntorjunnan ja sammuttamisen tarpeisiin. Vaikutusten arvioinnin vahvuutena on, että vuotuinen selvitys yhdistää vaihtoehtoisten sammutusmenetelmien, sammutusveden ja öljyntorjunnan kehittämisen operatiivisiin hyötyihin, kuten työturvallisuuteen ja toiminnan aloituksen tehostumiseen. Yksittäisten ajoneuvo- tai kalustohankintojen vaikutuksia ei suhteuteta kuitenkaan esimerkiksi toimintavalmiusaikojen tai riskikohteiden hallinnan paranemiseen.

ICT-investointien vaikutusten arviointi jää aineistossa selvästi heikoimmaksi. Pelastustoimen osasuunnitelman nollataso tarkoittaa, että varsinaisia vaikutusarvioita ei käytännössä ole esitetty, vaikka vuosittainen selvitys osoittaa järjestelmä- ja tietojohdantamiskehityksen olevan toiminnan kannalta merkityksellistä.

Kokonaisuutena vaikutusarvioiden laatu on selkein rakennusverkon ja korvauskaluston ylläpitämisen yleisissä perusteluissa, mutta yksittäisten investointien kustannusvaikuttavuudesta, yhteistyöalueen hyödyntämisestä tai vaihtoehtoisista toteutusmalleista esitetään vielä melko vähän täsmällistä näyttöä.

Arvio pelastustoimen investointien tarpeesta ja vaikutuksesta:

- Länsi-Uudenmaan pelastustoimen investointitarve kohdistuu aineiston perusteella sekä paloasemaverkon kehittämiseen että kaluston korvaus- ja suorituskykyinvestointeihin. Lisäksi aineistossa tunnistetaan pelastustoimen tietojärjestelmä- ja tietojohdamistarpeita, vaikka niitä ei ole investointisuunnitelmassa esitetty varsinaisina ICT-investointeina. ICT-kuluja voi sisältyä käyttötalouteen.
- Investointien vaikutukset ovat aineistossa pääosin toiminnallisesti uskottavia ja johdonmukaisia suhteessa palvelutasoon ja toimintavalmiustarpeisiin, mutta vaikutusarvioiden tarkkuus vaihtelee investointityypeittäin.
- Rakennusinvestoinneista Otaniemen paloaseman tarve on perusteltu selkeimmin, koska se kytkeytyy suoraan Espoon toimintavalmiushaasteisiin. Masalan, Veikkolan ja Leppävaaran hankkeet liittyvät palvelutasopäätökseen ja palveluverkon kehittämiseen, mutta niiden kohdekohtaiset tarveperustelut jäävät yleisemmälle tasolle.
- Kalustoinvestointien tarve perustuu erityisesti ajoneuvo- ja öljyntorjuntakaluston uusimiseen sekä toimintaympäristön muutoksiin, kuten uusiin energiamuotoihin, maastopaloriskeihin ja sammutusveden turvaamiseen.
- Rakennusinvestointien vaikutuslogiikka on selkein Otaniemen hankkeessa, jossa investointi liittyy suoraan toimintavalmiushaasteen korjaamiseen. Muiden asemahankkeiden ja kalustoinvestointien vaikutuksia kuvataan yleisemmällä tasolla palveluverkon kattavuuden, yhdenvertaisen saatavuuden ja suorituskyvyn ylläpitämisen näkökulmista.
- ICT-investointien vaikutusten arviointi jää aineistossa heikoimmaksi, vaikka tietojärjestelmä- ja tietojohdamisen kehittämisen merkitys toiminnalle on tunnistettu.

6. Menetelmät ja laatuseloste

6.1. Arvioinnin tietopohja

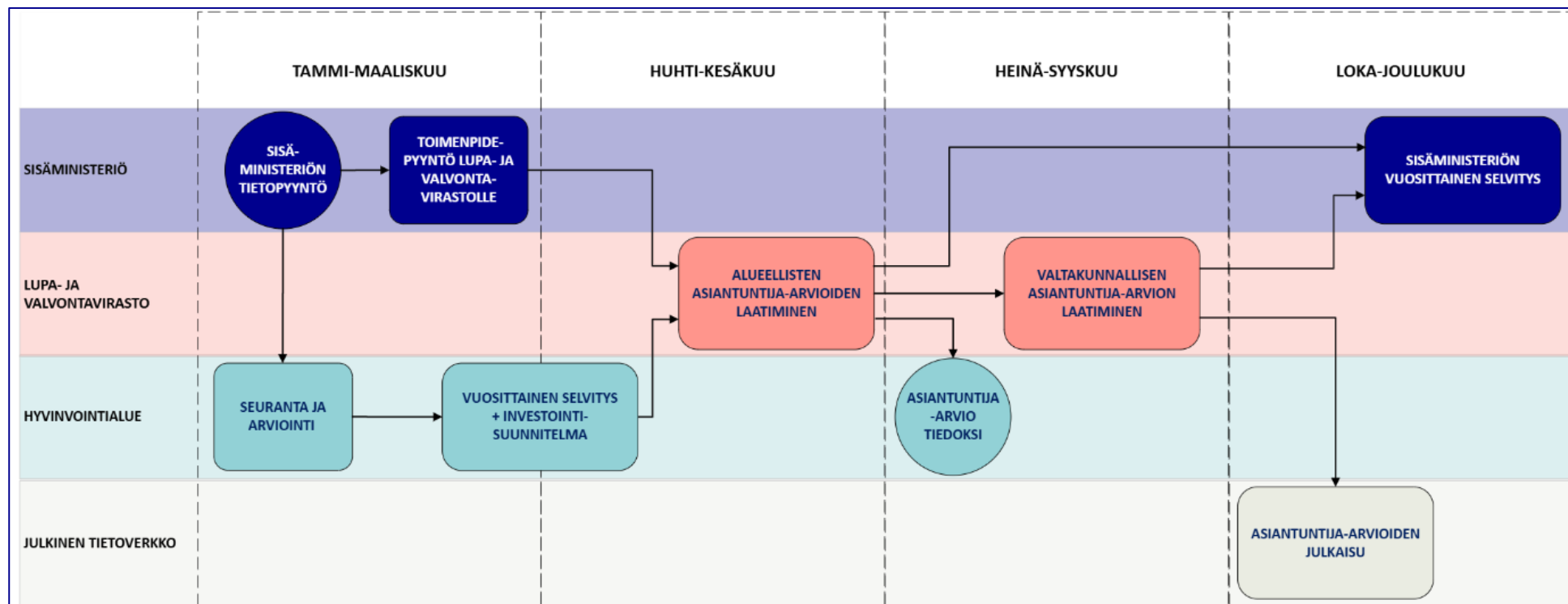
Lupa- ja valvontaviraston laatima asiantuntija-arvio perustuu sekä määrälliseen tietoon että laadulliseen aineistoon. Arvioinnin keskeisen tietopohjan muodostaa hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. Asiantuntija-arvion pohjana olevaa tilannekuvaa on laajennettu hyödyntämällä pelastustoimen tilastojärjestelmästä (Pronto) haettuja tietoja sekä dokumenttiaineistoja järjestäjätahojen hallinnosta, toimintatavoista, suunnitelmista ja päätöksistä. Arvioinnissa on lisäksi hyödynnetty Lupa- ja valvontavirastojen valvontahavaintoja ja muita kansallisten viranomaisten laskelmia ja selvityksiä.

Asiantuntija-arvioiden valmistelu lähtee liikkeelle kunkin vuoden alussa, kun sisäministeriö lähettää tietopyynnön hyvinvointialueille sekä toimenpidepyynnön Lupa- ja valvontavirastolle laatia vuosittaiset alueelliset asiantuntija-arviot sekä valtakunnallinen asiantuntija-arvio pelastustoimen palveluista. Hyvinvointialueet laativat seurannan ja arvioinnin perusteella kerätyt tiedot hyvinvointialueen vuosittaiseen selvitykseen sekä investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelmaan, ja toimittaa tiedot sisäministeriölle sekä Lupa- ja Valvontavirastolle huhtikuun loppuun mennessä. Lupa- ja valvontavirasto laati touko-kesäkuun aikana alueelliset asiantuntija-arviot, ja toimittavat ne sisäministeriöön sekä hyvinvointialueille tiedoksi. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto laatii valtakunnallisen asiantuntija-arvion alueellisten asiantuntija-arvioiden pohjalta syyskuun puoliväliin mennessä.

Pelastustoimen asiantuntija-arviot julkaistaan julkisessa tietoverkossa Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla lokakuun aikana. Pelastustoimen asiantuntija-arvioita käytetään sisäministeriön vuosittaisessa selvityksen lisäksi keskeisenä materiaalina vuosittaisten hyvinvointialueneuvotteluihin valmistauduttaessa sekä itse neuvotteluissa.

Tietopohja arvion tekemiseksi on koottu tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Asiantuntija-arvioon liittyvä prosessi on esitetty kuvassa 5.

Lupa- ja valvontaviraston pelastustoimen asiantuntija-arvion prosessi



Kuva 9. Asiantuntija-arvioiden laatiminen ja aikataulu.

6.2. Tietopohjan avoimuus, saatavuus ja laatu

Tilastollinen tieto on peräisin hyvinvointialueen tekemän vuosittaisen selvityksen lisäksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmästä (Pronto), jonka aineisto muodostuu ennen vuotta 2023 toimineiden alueellisten pelastustoimen organisaatioiden sekä uusien hyvinvointialueiden pelastustoimen ylläpitämistä toimenpide- ja resurssirekistereistä. Muut tietolähteet ovat pääasiassa julkisesti ja avoimesti saatavilla olevia. Arvioinnissa käytetyn laadullisen dokumenttiaineiston tiedot on merkitty lähdeviittauksin. Tilastotiedot on poimittu suoraan rekisteristä ilman valtakunnallista tarkistusta. Lupa- ja valvontaviraston sekä aiempien aluehallintovirastojen raportit valvontahavainnoista ovat saatavissa virastolta tietopyynnöllä.

Muusta tietopohjasta poiketen alueiden kanssa käydyt keskustelut ja niiden aineistot eivät ole julkisia. Yhteisten keskustelujen kautta alueiden edustajat ovat osallistuneet arviointiin, ja heillä on ollut myös mahdollisuus kommentoida arvioinnissa käytettävää tietopohjaa.

Henkilöstön henkilötyövuosien jakaantuminen eri palveluluokkiin perustuu arvioon. Arvion tekemiseen ei ole valtakunnallista yhtenäistä ohjetta, joten eri pelastuslaitoksilla arviointi on voitu tehdä erilaisin menetelmin.

Lähteet ja arvioinnissa käytetty aineisto

Hyvinvointialueen asiakirjat

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelma 2027–2030 ja kustannusvaikuttavuusanalyysit (2 kappaletta).

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2024–2026.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vuosittainen selvitys.

Julkaisut

Johtopäätökset pelastuslaitoksien valvontatehtävästä. Aluehallintovirastojen julkaisuja 290/2025.

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje. Sisäministeriön julkaisu 2025:14.](#)

[Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa. Sisäministeriön julkaisu 2021:6.](#)

[Ympäristövahinkojen torjuntavalmius pelastustoimessa 2025. Lupa- ja valvontaviraston julkaisu 5/2026.](#)

Tietojärjestelmät

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto Pronto.

Annetut korjausmääräykset ja muut asiakirjat

Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvonnan johtopäätökset Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen riskianalyysistä.



Pelastustoimen ja varautumisen osasto, pelastustoimen yksikkö
Tampere 2026